WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 89. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 10-го ТРАВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 10, 1957 No. 89. VOL. LXIV.

НЕПЕВНА СИТУАЦІЯ В СВІТІ НЕ ДОЗВОЛЯЄ НА ЗМЕНШЕННЯ БЮДЖЕТУ ЗДА

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВИВ, ЩО УРЯД ВИВЧАЄ НОВІ СОВЄТСЬКІ РОЗЗБРОЄНЕВІ ПРОПОЗИЦІЇ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що не можна думати про більше зменшення федерального бюджету, поки „не поправиться політична ситуація в світі". Айзенгавер сказав, що він думає звернутися до народу в двох телевізійних авдиціях і вияснити, чому запропонований на 1958 рік бюджет такий великий. Коли б хтось хотів поважно зменшити бюджет, казав Президент, то треба б зменшити видатки на важливі внутрішні потреби, або обкроїти видатки на оборону країни і вільного світу, але це не є можливо зробити, бо від того залежить мир у світі. Президент погоджується з тими фахівцями-економістами, які пропонують зробити незначні ощадності в федеральному бюджеті, але відкидає домагання тих політиків, які говорять про поважну редукцію федерального бюджету. Президент сказав, що його уряд вивчатиме нові совєтські роззброєневі пропозиції про обмежену контролю зброєнь із повітря. Айзенгавер при цій нагоді пригадав пропозиції колишнього англійського прем'єра Антоні Ідена про демілітаризаційні зони в Східній і Західній Німеччинах із 1955-го року. Але президент одночасно заявив, що він „холодно дивиться" на совєтські пропозиції щодо нових переговорів „на вершинах", в яких мали б брати участь голови великодержав та обговорювати політичні світові справи. Айзенгавер сказав, що нові совєтські роззброєневі пропозиції не забезпечують ЗДА проти того, що може відбутися несподівана повітряна атака, але все ж таки можна вивчити ті совєтські роззброєневі пропозиції, які говорять про обмежену контролю зброєння з повітря. Президент заперечив поголоску про те, що незабаром мають зрезиґнувати секретар скарбу Джордж М. Гомфрі і секретар оборони Чарлз Е. Вилсон. Президент сказав, що не має резиґнаційних заяв, але признав, що Гомфрі впродовж останніх двох років залишався на своєму пості тільки на просьбу Президента. Крім Гомфрі й інші члени кабінету говорили про поважні причини, які змушують їх до резиґнації. Як довго Гомфрі залишиться ще на своєму пості, цього Президент не знає. Впродовж 13-денного відпочинку Президент використав південне сонце Оґести в Джорджії і вилікував свій зимовий кашель. Президент підкреслив той факт, що немає найменших розходжень в справах фінансової політики між ним і секретарем скарбу Гомфрі. Той лист, в якому Гомфрі говорив про можливість депресії, якщо і надалі будуть великі бюджети, уклали на спілку Президент і Гомфрі. Президент не хотів виявити, чи на місце Гомфрі займенує колишнього секретаря фльоти Роберта Б. Андерсона. Айзенгавер сказав, що погоджується з секретарем оборони в тому, щоб керовані ракети, які діють на дальшу віддаль, продукувало летунство, а не армія, бо армія не має літаків, щоб могла з них слідкувати за пробними летами цих ракет.

Домагаються зорганізування Міжамериканської Комісії Атомової Енерґії

Вашинґтон. — Представники 21-го президента американських держав на своїх парадах в столиці цієї країни погодилися на тому, що треба зорганізувати Міжамериканську Комісію Атомової Енерґії, яка подбала б про те, щоб і країни Латинської Америки могли користати з атомової енерґії і збільшувати свою життьову стопу. Нарадами проводив брат президента Айзенгавера д-р Мілтон Айзенгавер. Ці наради відбувалися згідно з ухвалою конференції президентів американських держав, яка відбулася в липні минулого року в Панамі, і на якій був присутній і президент Айзенгавер. Представники президентів американських держав вирішили також, щоб збільшити інвестиції капіталів ЗДА в країнах Латинської Америки, щоб поліпшити транспорт вивчати тропічні сирівці та спростити оподаткування.

Представники Аляски сподіваються на підтримку Президента

Вашинґтон. — Представники території Аляски відвідали президента Айзенгавера в Білому Домі і просили його про підтримку законопроєкту про надання права стейту ЗДА для їхньої території. Після 30-мінутової конференції з Президентом, вони заявили, що Айзенгавер дбає про те, щоб Конґрес ухвалив законопроєкт в справі Аляски. Згідно з урядовим законопроєктом північна частина території Аляски мусіла б бути під час війни під зарядом департаменту оборони, а решта території мала б сво[illegible] власну стейтову адміністрацію. До делеґації входили Е. Л. Бартлетт — делеґат Аляски до Конґресу; колишній губернатор Ернест Ґрюнінґ та Вільям Е. Іган і Ралф Дж. Ріверс.

В АМЕРИЦІ

● **Столяр В. Р. Марчез** із Дітройту, вертаючись автом із праці, знайшов на дорозі течку і вкинув її до авта. Незабаром наздогнав його автом якийсь чоловік і сказав: „Я — Барнетт. Мої ініціяли „Дж. В. В." зазначені на течці". Марчез віддав йому знахідку і дістав за це 5 долярів, а Барнет похвалився, що в течці було $7,020.

● **Ізраїльська** спортова дружина, яка приїхала на гостинні виступи до ЗДА, відвідала Нюйоркського кардинала Френсіса Спеллмана і подарувала йому Біблію в срібній оправі. Кардинал дав кожному спортовцеві по одному примірникові своєї книжки п. н. „Чим є для мене Америка".

● **Колишній** американський амбасадор в Москві Джордж Ф. Кеннан заявив на прийнятті в Пресовому Клюбі в Ню Йорку, що СССР „не хоче третьої світової війни". Кеннан вважає себе за знавця совєтських справ, але з його відомостей про СССР сміявся б напевно кожний комсомолець в царстві Хрущова й Булґаніна.

● ***14-річний Серж Сморчов*** із Ню Йорку збирає монети, але досі не мав жадної з СССР, хоч його дідусь і бабуся по батькові еміґрували з Росії. Щоб похвалитися перед своїми товаришами совєтськими грішми, він написав листа до Булґаніна з просьбою вислати йому для колекції. У відповідь він дістав листь від секретаря комсомолу, в якому був паперовий рубель.

● **Френсіс Болтон,** республіканська конґресменка з Огайо вже третій раз їде восени цього року до Африки, щоб вивчати той континент. Ходять поголоски, що вона хоче зрезиґнувати з звання члена Конґресу і стати асистентом державного секретаря в африканських справах.

СЛ. П. ГРИГОРІЯ ГЕРМАНА, ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ УНСОЮЗУ, ПОХОРОНЕНО З ВІЙСЬКОВИМИ ПОЧЕСТЯМИ

Ню Йорк. — Під голос військової сурми та після потрійної сальви, якою відділ американських вояків віддав останній салют своєму офіцерові, похоронено тут минулої середи, 8-го травня перед полуднем на Кальварійському цвинтарі, сл. п. Григорія Германа, довголітнього заступника головного предсідника і від 1950-го року головного секретаря Українського Народного Союзу. Сл. п. Г. Герман помер минулої неділі, -5го травня, в своєму домі в Мейвуд, Н. Дж., на вилив крови до мозку. Вістку про його смерть та про нього з цього приводу подала у своїх видання з 9-го травня американська преса, в цьому і великі щоденники „Ню Йорк Таймс" та „Н. И. Геральд Трибюн". У похоронах, крім Родини і представників УНСоюзу, взяли участь представники багатьох організацій, між ними і три члени Виконавчого Комітету Гол. Уряду іншої нашої братської організації, Українського Робітничого Союзу: гол. предс. п. Антін Батюк, гол. секретар п. Теодор Миник і гол. касир п. Едвард Попіль.

Остання Дорога

Остання дорога цього видатного діяча і громадянина почалася з похоронного заведення Петра Яреми о год. 9:30 рано, під проводом всч. о. Марка Дирди, ЧСВВ, який і попереднього дня відправляв Парастас і Панахиду за спокій душі Покійного. Капличку в похоронному заведенні заповнили члени родини, із старенським, 87-літнім батьком Петром, дружиною Анною, двома дочками і сином на чолі, представники Головного Уряду УНСоюзу та інших центральних і місцевих організацій, як і поодиноких громадян, разом понад сотня осіб, не зважаючи на звичайний, робочий день. Після відправ у похоронному заведенні, та останньому прощанні при відкритій домовині, Покійного перевезено в домовині до української католицької церкви св, Юра, де була відправлена Служба Божа і Панахида, після чого довга валка автомобілів вирушила на Кальварійський цвинтар. В заслугу нюйоркській поліції та й публіці треба сказати, що похоронну валку автомобілів із засвіченими світлами пропускається без труду і перешкод та без уваги на світла, що мають реґулювати вуличний рух.

На цвинтарі

Валка похоронних автомобілів затрималась на цвинтарі Кальварії в районі, де на нагробниках написано, у великій частині українською мовою, багато українських імен. Вільна американська земля не тільки прийняла, але і накрила вже багатьох наших Іванів, Марій та осіб з подібними українськими іменами.

Домовину покійного Григорія Германа, вкриту — згідно з американським вояцьким звичаєм — зоряним американським прапором, перенесено на плечах на приготоване вже місце вічного спочинку. Біля відкритої могили стали члени родини та вся

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЖАЛОБНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛ. ЕКЗЕК. КОМІТЕТУ УНС

Ню Йорк. — З приводу смерти сл. п. Григорія Германа, головного секретаря Українського Народного Союзу, минулої середи, 8-го квітня, негайно після похорону відбулось тут у приміщеннях Народного Дому жалобне засідання Головного Екзекутивного Комітету УНС. В засіданні взяли участь: гол. предсідник Дмитро Галичин, заступник гол. предс. адв. Михайло Пізнак, заступниця гол. предс. Геновефа Жеребняк та гол. касир Роман Слободян.

Міні заповідає боротьбу проти обмежування прав робітничих спілок

Филаделфія, Па. — Голова Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Джордж Міні, промовляв на зборах Міжнародного Братства Кітлярів і заявив, що його робітнича організація не противиться ухваленню закону, який охороняв би робітничі пенсійні і добродійні фонди. Але він сказав, що зорганізоване робітництво рішуче поборюватиме змагання тих „робітничих" приятелів, які при цій нагоді хотіли б обмежити права робітничих професійних спілок, або зовсім їх знищити. Міні твердив, що Торговельна Палата ЗДА і Крайове Товариство Підприємців „здобули рекорд у спротиві тому всьому, що змагає до покращання життя робітництва". В цих зборах брало участь 1,000 делеґатів кітлярів та споріднених фахів, які репрезентують 150,000 робітників в ЗДА і Канаді. Міні домагався, щоб всі робітничі спілки подали до відома, що діється з їхніми фондами, бо це скріпить довір'я членів до своїх організацій.

Комуністи стараються мати „своїх людей" в сталевій промисловості

Балтімор. — Працівник сталевої фірми „Бетлегем" Кліфорд С. Міллер зізнав на виїзній сесії Слідчої Підкомісії Палати Репрезентантів, що комуністи старалися і стараються, щоб мати своїх людей в сталевій промисловості, яка є дуже важлива для оборонного промислу. Правний дорадник підкомісії Ричард Аренс питався Міллера, як тепер представляється комуністична змова в сталевій промисловості. Міллер відповів, що, на його думку, ця змова тепер ще небезпечніша, бо комуністи перенесли свою діяльність в підпілля і зовсім її не зліквідували. Міллер був в роках 1948-1949 членом Комуністичної партії, але розчарувався в її проґрамі і виступив з її рядів, та пізніше вступив знову як аґент ФБІ.

Починається боротьба за становище по сенаторі Мек Карті

Медісон, Вискансин. — В столиці стейту Вискансин провідники обох партій вже починають боротьбу за те, хто мав би зайняти становище сенатора, яке опорожнилося після смерти Джозефа Р. МекКарті. В тому стейті губернатором є республіканець Вернон Томсон, і тому республіканці хотіли б ухвалити закон про те, щоб нового сенатора найменував губернатор. Вже навіть називають кандидатку на цей пост: вдову по сенаторі 31-річну пані Джейн МекКарті. Але демократи заявляють, що згідно з стейтовою конституцією повинні восени цього року відбутися вибори нового сенатора. Губернатор Томсон сказав, що конферуватиме в понеділок 13-го травня з провідниками обох партій і після того повідомить, яким способом стейт Вискансин дістане нового сенатора.

ПОЛЬСЬКИЙ КАРДИНАЛ ВИШИНСЬКИЙ ПРИБУВ ДО ВАТИКАНУ

Рим. — Кардинал Стефан Вишинський прибув в середу 8 травня ц. р. до Риму, де його вітали представники римського духовенства та маса народу, передусім вся польська колонія в Римі. Політичне значення приїзду кардинала Вишинського в тому, що це перший католицький високий духовний достойник, якому комуністична влада в будькотрій країні дозволила поїхати з відвідинами до Ватикану і там нараджуватись із ватиканськими чинниками, з загарантуванням повороту до краю. Стефан Вишинськй став кардиналом у січні 1953 року, однак він не захотів приїхати тоді до Риму, щоб дістати від Консисторії і Папи червоний капелюх, символічний зверхній знак кардинальської почести, бо лякався, що тодішній польський уряд, з яким Вишинський мав гострий конфлікт, не впустить його назад до Польщі. Осінню того самого року арештовано Вишинського і він перебув три роки в повному відокремленні в манастирі у Сяноці, аж осінню мин. року, після приходу до влади Владислава Ґомулки, звільнено кардинала Вишинського. Він відіграв чільну ролю у стабілізації режиму Ґомулки, поручивши польським виборцям, вірним Католицької Церкви, голосувати на комуністичну листу Ґомулки, щоб радше запевнити перемогу Ґомулці, аніж дати Москві причину для переведення кривавої розправи з Ґомулкою по мадярському зразку. Від того часу кардинал Вишинський добився від ґомулківського режиму поважних поступок для Церкви, включно з правом навчання шкільних дітей в шкільних будинках релігії та внутрішньою автономією Церкви, — єдиний випадок в усіх комуністичних країнах. Тому придають поважне значення безпосередньому звідомленню, що його кардинал Вишинський складе Святому Отцеві про відносини в Польщі та взагалі за залізною завісою. Два інші римо-католицькі кардинали в сателітних країнах — Міндсенті на Мадярщині і Степінач в Юґославії — позбавлені права виконувати свої функції. А в усіх інших поярмлених комуністами країнах — католицьких єрархів винищено чи вивезено, включно з єрархією Греко-Католицької Церкви.

Совєти видалили американського дипломата

Москва. — Уряд СССР зажадав, щоб Вашинґтон відкликав другого секретаря американської амбасади в Москві, Мартіна Бова, не подавши ніяких докладніших причин свого домагання, як тільки загальне обвинувачення, що Мартін Бов „провинився діями, не відповідними для дипломата". Не подало терміну, в якому американський дипломат повинен виїхати з Москви. Джан Ґутрі, шарже д'афер американської амбасади, який виконує функції амбасадора під час його неприявності (новопризначений амбасадор Ллевелин Томпсон ще не прибув до Москви) звернеться до совєтського міністерства закордонних справ за ближчим поясненням. У Вашинґтоні заявили рішуче, що за Мартіном Бовом немає ніякої вини та що він просто стає жертвенним козлом совєтської пімсти за видалювання з ЗДА різних совєтських „дипломатів", які дійсно займаються шпигунством чи шантажуванням втікачів з-поза залізної завіси, до повороту „на родіну".

Генерал Рохас переобраний на президента Колюмбії

Боґота. — У висліді голосування, переведеного колюмбійським парляментом, президентом Колюмбії на дальших чотири роки, починаючи від 1958, обрано знову теперішнього президента ген. Густава Росоха Пініллу. Вибори ці відбулися під охороною збройних сил, льояльних до Рохаса. На всіх 90 послів колюмбійського конституантного і законодатного зібрання за Рохасом голосувало 77 послів, 12 було відсутніх й один тільки голосував проти. В усій країні продовжуються заворушення і демонстрації проти Рохаса. Боґота перебуває далі під режимом підведених Рохасом збройних сил і поліція і військо розганяють безупинні демонстрації прикладами рушниць. В Калі, за дотеперішніми підрахунками, мало згинути під час демонстрацій 50 осіб і поліція тільки з трудом зліквідувала нову демонстрацію, що сформувалася після похоронів одного із вбитих. Генеральний страйк спаралізував усе життя країни: фабрики, банки і крамниці позачинювані. Часописи, крім одного — офіційного органу уряду — не виходять. Всі познаки вказують на те, що спротив населення після переобрання Рохаса президентом Колюмбії буде зростати, хоч з другої сторони ген. Рохас, покладаючи на свої збройні сили, рішений ліквідувати опозицію всіма можливими засобами. Дотеперішня конституція Колюмбії не дозволяла вибирати президентом дотеперішнього президента і переобрання Рохаса відбулося після попередньої зміни конституції в потрібному для Рохаса напрямку.

о. Ф. Ґросс про комуністичні тортури в Китаї

Сан Франсіско. — Католицький священик, францісканський місіонар в комуністичному Китаї, о. Ф. Ґросс, на пресовій конференції говорив, про ті тортури, які йому приходилося переносити в комуністичному Китаї. Місяць тому, бувши ще в Гонґ Конґу, він відмовився оповідати про комуністичне знущання, бо боявся, що „комуністи слідкують за ним". Тепер він сказав: „Після триденного і тринічного биття кийками, ременем і кулаками та після того, як мені прикладали ножа до шиї та заявляли, що згину, якщо не признаюся, я сказав їм: „Так, я шпигун". О. Ґросс прожив 18 років в Китаї. Він заявив, що неможливе є людині витримати комуністичне слідство. На запит журналістів, як живе китайський нарід під комуністичною диктатурою, о. Ґросс відповів, що нічого не може про це сказати бо прожив 6 років в комуністичних тюрмах в Шанґгаї і Тсінґтао.

Керована ракета осягнула висоту 180 миль

Вайт Сендс Прувінґ Ґравндс, Н. М. — Команда фльоти повідомляє, що випробувана ракета „Аеробі-Гай" осягнула висоту 180-ох миль і побила свій давніший рекорд, який становив 164 милі. Можливо, що ця ракета злетіла була до висоти 200-х миль, але радаровий прилад перестав функціонувати на висоті 180-ох миль, і тому не можна було зміряти дійсної висоти. Під час того пробного лету ракети не було при ній інструментів, які були давніше, бо хотіли випробувати тільки висоту лету ракети. Швидкість лету ракети становила від 4,550 до 4,900 миль на годину. Ракета впала 50 миль від місця, звідки її випущено.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ВІДВІДУЄ ЗДА

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ВИЙШОВ ЗУСТРІЧАТИ ГОСТЯ НА ЛЕТОВИЩІ, СЛАВИВ ЙОГО ЗАСЛУГИ В ПОБОРЮВАННІ КОМУНІЗМУ

Вашинґтон. — Президент Південного В'єтнаму Нґо Дінґ Дієм прибув у середу 8 травня ц. р. до Вашинґтону, відбувши останній етап своєї довгої подорожі президентським літаком „Колюмбія III" з Сан Франсіско до столиці ЗДА. През. Айзенгавер, який звичайно вітає голов чужих держав перед Білим Домом, а в своєму заступстві висилає назустріч високим чужинецьким головам на летовище віцепрезидента Р. Ніксона, цим разом — як і у випадку відвідин савді-арабського короля Савда, виїхав особисто на летовище, щоб підкреслити свою пошану до того в'єтнамського діяча і значення, що його має Південний В'єтнам, як заборола проти дальшого походу комунізму у південній Азії. „Ви стали у Вашій частині світу прикладом патріотизму на найвищому ступні" — заявив през. Айзенгавер своєму гостеві у короткому привітанні. Однак Нґо Дінґ Дієм відмовився записати на свій особистий рахунок успіхи свого правління. Це була — сказав він — відвага, проявлена цілим в'єтнамським народом, та віра, що його проявив през. Айзенгавер у В'єтнам, які разом доконали „чудо В'єтнаму". Президент Айзенгавер славив през. Нґо Дінґ Дієма в окремій своїй заяві, яку склав був на вступі своєї пресової конференції в минулу середу, при чому він назвав в'єтнамського президента „великим патріотом і великим державним мужем", який виявив винятково відвагу в рятуванні своєї країни. Південний В'єтнам з територією коло 60,000 кв. миль і населенням коло 10 мільйонів осіб, це південна частина країни, яку Франція і СССР та ком. Китай, за посередництвом Англії, поділили в Женевському договорі — без запитання самих в'єтнамців про їх згоду — 21 липня 1954 року. Північна частина із столицею Ганой має комуністичне правління, південна, з столицею Сайґон, знаходилась тому три роки в стані повного хаосу. Головою Південного В'єтнаму був тоді кол. король Бао Даї, який проте не цікавився своєю країною і перебував на французькій Рівієрі, де жив життям багатого туриста. Нґо Дінґ Дієм мусів перевести війну проти збунтованих „приватних армій" могутніх релігійних сект і перебороти інтриґи Бао Даї та його кліки, піддержуваної Францією. Зате Нґо Дінґ Дієма підтримували американські чинники і їх віра в нього виправдалася. При цій нагоді часописи пригадують, що Нґо Дінґ Дієм, що має тепер 58 років, перебував в ЗДА від 1951 до 1953 рр., як політичний еміґрант, даремне намагаючись тоді переконати американські чинники, щоб вони не підтримували погубної для Індокитаю та найбільшої його частини В'єтнаму, політики Франції. ЗДА дають Південному В'єтнамові найбільшу — після Південної Кореї — матеріяльну допомогу, яка в цьому році охоплює 25 мільйонів долярів, майже виключно на скріплення її армії і оборонної здібности. В середу вечором відбувся бенкет в честь гостя. На четвер 9-го травня заповіджено ділові наради Нґо Дінґ Дієма з през. Айзенгавером з участю державного секретаря Доллеса.

Еспанія не хоче зв'язків з Совєтами

Мадрид. — Еспанський уряд відкидає всякі спроби Совєтів нав'язати будь-які взаємини між цими двома країнами. Большевики раз-у-раз намагаються нав'язати нитки між Москвою і Мадридом, між якими нема до цього часу дипломатичних, торговельних ані культурних контактів. Тепер Москва запропонувала за посередництвом інших дипломатів, щоб Еспанія вислала до Москви представників славного еспанського музею Прадо з колекцією образів для відсвяткування 275-х роковин народин славетного еспанського мистця-маляра Мурілльо з 17-го сторіччя. Водночас Москва заходилася, щоб до Москви приїхала еспанська футбольна дружина для гри з репрезентаційною совєтською дружиною, після чого совєтські змаґуни „ревізитували б" еспанців. В обох випадках відповідь еспанського уряду була неґативна. Еспанія, мовляв, „не зацікавлена" взаєминами з Совєтами. Зате вона старається тепер направити свої взаємини з Англією і Францією: з Англією існує затяжний конфлікт за Гібральтар, а з Францією напружені відносини від часу громадянської війни в Еспанії, коли ліберальна Франція підтримувала ліво-соціялістичний режим в Еспанії та поборювала еспанський авторитарний режим ген. Франка.

У СВІТІ

● **Мадярська комуністична партія** за офіційним проголошенням нараховує тепер 300,000 членів. В останньому жовтні було їх 900,000, отже компартія втратила 600,000 членів. Втікачі твердять, що в компартії Мадярщини маса кар'єристів і слабодухів, які нічого спільного не мають з комуністичною ідеологією.

● **Англійський лорд Іберї**, 43-х років, беручи участь в автомобільних перегонах, вдарився автом в охоронний вал. Авто кілька разів перевернулось у повітрі. Лорд згинув.

● **Англійське міністерство** закордонних справ закидає чеському урядові, що він не тільки фальшиво оскаржив американського й англійського військових атташе за нібито перебування їх в забороненому обширі недалеко військових об'єктів, але через своїх аґентів ще й підкинув їм на поліційній станиці фотознімки цих військових об'єктів.

● **Під час військової паради в Тель Авіві,** столиці Ізраїлю, з нагоди 9-х роковин існування цієї держави, впродовж 20-х хвилин дефілювали гармати й танки, здобуті ізраїльським військом під час наскоку восени минулого року на Синайський півостров. Вся та важка єгипетська зброя совєтського походження. Також показано вперше на параді 36 торпедних літаків, отриманих з Франції. Французький амбасадор, як представник найбільш приязної до Ізраїлю держави, сидів на трибуні на почесному місці поруч амбасадора ЗДА.

● **Арабські держави** взяли на „чорний список" американський танкер „Кери Ґіллє", який завіз вантаж нафти через Тіранську протоку і затоку Акаби до ізраїльського порту Елат. Цей корабель не матиме права вступу до арабських портів.

● **Ген. Сепп Дітріх і Міхаель Ліпперт,** що належали до верхівки гітлерських опричників СС (Ліпперт був командантом охорони найбільшого кацету в Дахав, а Дітріх переводив „пацифікацію" Чехословаччини), стали в Мюнхені перед судом за безпосередню участь у вистрілянні членів внутрішньої опозиції в нац.-соц. партії, так званої групи Ернста Рема. Дітріх заявив, що наказ екзекуції дістав від самого Гітлера, і коли б не послухав був його наказу, то його самого застрелили б. Процес Дітріха став сенсацією в Німеччині.

● **Тибетського далай-ламу,** релігійного і цивільного провідника тибетанців, китайські комуністи знову вивезли до Китаю і тримають під домашнім арештом недалеко Пейпінґу. Цю вістку принесли втікачі з Тибету до Пакістану. Вони твердять, що в Тибеті розпочалися нові протикомуністичні заворушення і криваві репресії комуністів.

● **Московська „Правда"** відзначала 5 травня ц. р. своє 45-річчя. З цієї нагоди випущено спеціяльне число, в якому вміщено 45 карикатур, між ними дві, що мають представляти державного секретаря Доллеса і генерала МекАртура.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

СТРАХ — ДЖЕРЕЛО МИРОЛЮБНОСТИ

Події на Середньому Сході все ще настільки драматичні, що полонять міжнародну опінію сильніше, ніж те, що діється в Західній Европі. Що більше, сірий обиватель схильний до ствердження, що на Заході „нічого не діється", вважаючи навіть совєтські погрозливі ноти, розсилані гуртом і вроздріб, за явище більш-менш нормальне, гармонізуюче з морально-політичним обличчям кремлівських володарів та їхньою звичною тактикою. Проте, останні події розкрили знову давній основний зміст усієї післявоєнної міжнародної ситуації: хоч події на Середньому чи Далекому Сході, чи, врешті будь-де у світі, можуть — раз тут, раз там — зосереджувати на собі увагу державних діячів-дипломатів і можуть навіть стати безпосередньою причиною вибуху не тільки льокальних воєн, але й третьої світової війни, проте йде насправді про долю европейського Заходу. Бо коли б навіть Совєти заволоділи усім Середнім Сходом, до чого вони тепер так завзято змагають, і коли б навіть комуністичний Китай поширив своє панування на території, окуповані під час останньої війни Японією, отже на цілий південний схід Азії і всю Океанію, то все це було б ще тільки етапом до заатакування християнського Заходу, істотної цілі імперіялістичного гону Москви.

Отож на західньо-европейському континенті сталися в останніх кількох тижнях події, які перевищують своїм далекосяжним значенням метушню довкола престолу відважного йорданського короля Гуссейна. На конференції роззброєння в Лондоні, наради якої відбуваються від 18 березня ц. р. з участю представників ЗДА, СССР, Англії, Франції і Канади, большевицький представник Валеріян Зорін зголосив 30 квітня ц. р., а англійський репрезентант коммодор Аллен Нобл представив 6 травня ц. р. пропозиції які переступили межі всіх досі зроблених спроб „якось" домовитись. Політичні коментатори звернули увагу на цікаву подробицю: назверх, перед широкою світовою опінією, Москва вимахує п'ястуком перед усіма членами НАТО, при чому сипле погрозами навіть на адресу не приналежної до НАТО Еспанії. Совєтські ноти видержані в тоні Гітлера погрожують стерти з лиця землі Данію та Голляндію, „зліквідувати" Західню Німеччину і обернути її на цвинтар. Але на Лондонській конференції Зорін прийняв спокійний, ділово-дискусійний тон, а совєтський могутній пропаґандивний апарат поставив ролю Зоріна на цій конференції зовсім поза дужки свого зацікавлення. І ось найкращі знавці політики й тактики Совєтів приходять до висновку, що страх большевицьких колективних диктаторів, який яскраво видніє з їх шантажевих нот, велить їм водночас поважно призадумуватись над можливостями такого компромісу в справі роззброєння, який запевнив би довшу „передишку" — ґарантований мир на якийсь передбачений час.

Закордонні дипломати в Москві прийшли до переконання, що Совєти говорять про небезпеку, яка нібито грозить їм від Заходу, не облудно, а щиро. Большевики, мовляв, дійсно бояться, що вони оточені кільцем військово-політичних союзів Заходу та американських заморських баз. Коли за таємним т. зв. пляном адм. Радфорда, шефа шефів об'єднаних штабів ЗДА, і виявленим у Білій Книзі новим оборонним пляном Англії Америка має вивінувати всі союзні армії атомовою зброєю та далекосяжними ракетами, страх Москви почав межувати з панікою. І хоч на самому Заході існують дуже поважні критики такого пляну — передусім в усіх малих державах, які не хочуть опинитись „між двома жорнами" — свідомість совєтської верхівки, що на випадок їхньої аґресії проти Заходу СССР був би негайно заатакований з усіх сторін атомовими бомбами і керованими ракетами з атомовими стрільнами, каже зацукатись і подумати про завішення плянів аґресії — бодай на якийсь довший час — на кілок.

У цій ситуації 15 міністрів закордонних справ держав — членів НАТО, що зібралися на конференції в Бонні, проголосили 3-го ц. м. спільний комунікат, в якому стверджують, що за совєтськими погрозами під адресою держав НАТО, які мають дістати атомову зброю, криється „змагання до атомової монополії на европейському континенті". Відповідь репрезентантів 15-х держав така, що, на випадок совєтської аґресії, Захід буде оборонятись „всіми найновішими родами зброї, що ними розпоряджає".

Хоч в історії чудеса не діються, але діються іноді речі мало ймовірні і непередбачені. Якщо страх, який напав большевиків, став би дійсно праджерелом договору про міжнародне роззброєння, це було б непередбаченим чудом. Поки що трудно в нього вірити. Роззброєння не може петрифікувати упрмлення десятків народів, а мусить іти рівнобіжно з відбудуванням волі, як дійсної передумови миру. Чи погодяться на це большевики, навіть підштовхувані страхом?!

ЗА НОВУ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ

Справа рільничої продукції, або, коротко кажучи, так звана „фармерська програма" належить до найважливіших проблем внутрішньої політики ЗДА. Її використовують для чисто політичних цілей обидві партії під час виборчих кампаній, обіцяючи фармерам найкорисніше для них законодавство, щоб тільки здобути їхні голоси. Однак, ця проблема є чисто господарська, і при її розв'язці треба підходити до неї з чисто економічного боку, бо пшениця, бавовна, кукурудза, земні горіхи (арахіс) і риж ростуть без огляду на те, хто сидить в Білому Домі і яка партія має більшість в Конґресі.

ЗДА — країна вільних підприємств, і приватній ініціятиві завдячує вона свій розвиток і свою економічну потугу. Уряд не мішається до таких підприємств загального користування, як телефони й телеграфи, залізниці, радіо й телевізія, які майже в цілому вільному світі є власністю держави. Але, починаючи від перших років так званого „нового розподілу", за президентури Ф. Д. Рузвелта, уряд мусів допомагати фармерству, щоб воно могло втриматися на поверхні економічного життя. Тоді то, в 30-х роках, федеральний уряд почав фінансово підтримувати фармерів, виплачуючи їм допомогу за продані рільничі продукти по ціні нижчій від коштів продукції.

Тоді то спопуляризувалося слово „паритет", яке тепер завжди можна почути, коли тільки говориться про фармерську проблему. Паритет — це формула федерального закону про допомогу фармерам, згідно з якою рільники дістають від уряду стільки грошей за продані продукти, щоб була додержана рівновага між прибутками фармерів, коштами продукції і коштами прожитку фармерів.

До 1954 року фармерам виплачували допомогу на основі так званого тривкого паритету, який становив 90, але в 1954 році республіканська більшість в Конґресі ухвалила так званий „плинкий паритет", який вагається між 72 і 90. Згідно з цим законом висоту паритету визначає секретар рільництва. Якщо якогось продукту є обмаль, то паритет для нього збільшується, щоб заохотити фармерів до більшої продукції в цій ділянці. І навпаки, коли є надмір якогось рільничого продукту, то паритет для нього зменшується.

Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон, автор закону про плинку допомогу фармерам в 1954 році, заявляє тепер, що цей закон „перестарів" і не може з успіхом реґулювати висоти фармерської продукції, як цього від нього сподівалися ті, які три роки тому його ухвалювали.

Бенсон вислав у цій справі до голови Сенатської Рільничої Комісії, сенатора Аллена Дж. Еллендера листа. Крім того, сенатор Еллендер дістав ще окремий меморандум під назвою „Потреба переоцінки справи допомоги фармерам і контролі фармерської продукції".

В листі і в меморандумі секретар рільництва стверджує, що, так званий, „земельний банк" і допомога фармерам на основі навіть плинкого паритету не розв'язують фармерської кризи, хоч вони є „найбільшими і найкоштовнішими фінансовими операціями в історії рільництва". Від 1932 до 1956 року федеральний уряд видав на допомогу фармерам 11,753,000.000 долярів. Але, як твердить Бенсон, ця „величезна сума малощо допомогла тим фармерам, які мають найменші прибутки і для яких, головним чином, її ухвалював Конґрес".

Бенсон закликає Конґрес видати новий закон, який краще розв'язував би фармерську програму. „Не було б шкода тієї великої суми, виданої фармерам, коли б ці видатки розв'язали фармерську кризу, але, на жаль, цього не сталося", — пише Бенсон сенаторові Еллендерові.

На думку Бенсона, „технологічна експльозія", яка мала місце в американському фармерстві, не дозволяє нормувати продукцію фармерів при допомозі теперішніх законів, що мають на цілі втримати на потрібній висоті продукцію пшениці, бавовни, кукурудзи, рижу, земних горіхів і тютюну. Нові машини вможливлюють фармерам виробляти більше продуктів при меншій кількості робітників. „Продукція нашого рільництва подвоїлася за останніх 15 років, і немає такого зобов'язуючого закону, який міг би її сповільнити" — твердить Бенсон.

Бенсон гадає, що вже тепер, за півтора року перед виборами, найкраще розпочати дискусію в цій справі, щоб можна було її вести „спокійно і безсторонньо".

Але хоч секретар рільництва хоче виключити з фармерської програми політичні пристрасті, важко буде це зробити, бо опозиційна партія не радо випустить із своїх рук такий важливий атут, як фармерські прибутки, а тим більше — фармерські голоси в виборах 1958 і можливо 1960 року.

Під час останніх виборів демократи здобули більше голосів у досі майже республіканських рільничих стейтах середнього заходу, бо постійно пригадували виборцям про те, що вони мають менші прибутки внаслідок „плинкої" системи допомоги. І хоч республіканці вірно підкреслювали, що надвишка харчових продуктів у магазинах виникла ще за президентури Ф. Д. Рузвелта і Геррі С. Трумана, для фармерів переконливіші були, може навіть і демагогічні, арґументи демократів, які промовляли більше не до їх розуму, а до кишень.

Об'єктивні спостерігачі добре розуміють, що не так то легко розв'язати фармерську проблему в цій країні, в якій криза виникає внаслідок надміру продукції.

Бенсон не виявив свого нового проєкту фармерського закону, але на пресовій конференції пригадав, що на початку „нового розподілу" паритет становив 52 до 75.

Сенатор Еллендер заявив, що, на його думку, не є в інтересі американського рільництва скасування допомоги фармерам і передача справи її вирішення на ласку якого-будь секретаря рільництва, навіть і демократичного. Сенатор Еллендер пригадав також і те, що теперішній фармерський закон ухвалено за згодою республіканського уряду, і тому невдачу цього закону треба записати на конто республіканців.

З цієї заяви виходить, що при вирішуванні фармерської кризи політичний момент гратиме головну ролю.

АНТИКОМУНІСТИЧНІ ВИСТУПИ В СССР

В СССР знайшлося досить людей, які публічно виступили проти політики комуністичної партії, проти соціяльного і національного гніту. Цих відважних людей преса прозвала демагогами, крикунами, морально розкладеними, політично відсталими і незрілими людьми. На такі виступи населення було спровоковане партійними заявами про те, що в епоху Сталіна придушено критику, що всі відвикли думати і лише повторювали й поширювали висловлювання Сталіна. Наприклад, „Коммунист" (ч. 12, 1956) писав, що за Сталіна „люди привчились мислити і говорити застиглими формулами, цитатами, не виходячи за рамки вже сказаного Сталіним . . . люди перестали турбуватися про діла партійні, державні, суспільні, їхня ініціятива знижувалась, вони починали діяти механічно, як прості виконавці вказівок згори. Така обстанова багатьох позбавляла обов'язку думати, творити, діяти".

А коли народ, підбадьорений такими заявами, почав думати, то сучасне „ленінське ядро" вдарило відбій. Антикомуністичні виступи населення набрали небезпечних розмірів для кремлівської верхівки. Інтелектуалісти, письменники, студенти, молодь виявили бажання позбутися диктатури комуністичної збюрократизованої партії над своєю діяльністю. Щоб припинити цей визвольний процес, протягом перших місяців цього року по всій території прокотилася хвиля партійних зборів, конференцій інтелектуалістів і письменників. На цих зібраннях в різкій формі засуджувано домагання більшої свободи. Партійна верхівка ясно дала знати, що вона не толеруватиме незалежної думки. Характеристично, що низові партійці виявили повну апатію до антикомуністичних виступів, не виступали проти них. Совєтська преса майже нічого не писала про ці збори, а коли й писала, то неясно, натяками. Витворилася складна ситуація: не можна було промовчати антикомуністичних виступів, але не вистачило відваги про них відверто говорити.

Треба зазначити, що ініціяторами антикомуністичних виступів в СССР стали письменники і студіююча молодь Проти них в першу чергу партія скерувала свою атаку.

„Партийная Жизнь" (ч. 1 1957) пише, що „жалюгідні залишки антисовєтських елементів" в СССР намагаються „використати в своїх ганебних цілях труднощі й недостачі, які у нас є, зводять злосливі наклепи на політику Комуністичної партії і Радянської держави, поширюють різного роду провокаційні чутки . . ."

„Правда Украины" (27 грудня, 1956) у передовій писала: „Не можна не бачити того, що знайшлись окремі особи, які, під виглядом боротьби проти культу особи і його наслідків, допускаються демагогічних випадів проти партії, її генеральної лінії, намагаються опаплюжувати совєтський і партійний апарат".

„Молодий Коммунист" (ч. 2, 1957) пише, що „і тепер знаходяться демагоги, які патякають (як, наприклад, патякали окремі студенти на комсомольських зборах Московського гірничого інституту) про непотрібність керівництва збоку місцевих партійних організацій комсомолом".

„Коммунист" (ч. 3, 1957) заявляє, що „знаходяться люди, які намагаються перекласти вину за наявність . . . антисуспільних поглядів серед частини совєтських громадян на „систему", тобто на соціялістичний лад в цілому. Такі спроби допускали, зокрема, деякі письменники в пояснюванні бюрократичних перекручень, кар'єризму". Журнал пише, що „дехто" хоче поставити під сумнів партійний „принцип керівництва розвитком літератури і мистецтва".

„Партийная Жизнь" (ч. 3, 1957) пише, що „останнім часом серед окремих працівників літератури і мистецтва, недосить політично дозрілих і настроєних по-міщанському, робляться спроби використати . . . критику для того, щоб піддати сумнівові правильність лінії партії в розвитку совєтської літератури і мистецтва, відійти від принципів соціялістичного реалізму . . . Стали висувати вимоги „звільнити" літературу і мистецтво від партійного керівництва, забезпечити „свободу творчости", як це розуміється в буржуазно-анархічному, індивідуалістичному дусі. Появилися твори авторів, які змінили рожевий лак на чорну фарбу, які перекручено зображують нашу дійсність, сіють безнадію і приреченість". Цей журнал наводить такий приклад: „Секретар Кіровського райкому КПСС тов. Слінков був присутнім на звітно-виборних партійних зібраннях Томського державного університету. Тут мав місце антипартійний виступ. Треба було дати йому відсіч. Але секретар райкому навіть не брав слова. Що можна сказати про керівника . . . коли при ньому стягають наклеп на партію?"

Головні партійні органи попереджають, що керівництво партії всім інтелектуальним життям залишається надалі, що „свобода" і мислення можливі лише в рамках марксизму-ленінізму. Не будуть допускатись ревізіоністичні думки, „перебільшення національних особливостей" на шляху кожної нації до комунізму. Партійна преса перестала друкувати критичні зауваження на адресу Сталіна, які породили були „ідейні хитання" і домагання більшої свободи. Преса вимагає від партійців не бути апатичними, а рішуче реаґувати на кожний антипартійний виступ населення. До відсталих елементів рекомендується застосовувати „метод переконування", тобто доказувати їм помилковість їхніх поглядів. Але „метода переконування", мабуть, нікого не переконує і

„Партийная Жизнь" (ч. 1) погрожує: „Проти антисовєтських ворожих елементів наша партія і радянська держава завжди вели й вестимуть непримиренну і найрішучішу боротьбу. З приводу того, як боротись з ворожим охвістям, у нас не може бути двох думок. Диктатура пролетаріяту у відношенні до антисовєтських елементів мусить бути твердою і нещадною".

„Коммунист" (ч. 3) теж попереджає, що „для припинення антисуспільних дій застосовується і примус. Соціялістична держава суворо карає ворожі елементи, а також злосливих порушників соціялістичного правопорядку".

Л. Лиман

Д-р Ярослав Падох

ЗАКОН ПРО ВІДШКОДУВАННЯ ЖЕРТВАМ НАЦИЗМУ

(5)

Подання про відшкодування треба вносити на письмі вказуючи в ньому своє домагання, факти, на яких воно спирається, докази, якими ці факти можна доказати, висоту відшкодування, якої пошкодований домагається і за що, заяву, чи він уже вносив раніше таке подання і чи вже одержав зачет на своє відшкодування тощо.

Надзвичайно важливою є постанова останнього закону, яка дозволяє вносити подання про відшкодування тільки до 1 жовтня 1957 р. Після того внесень на відшкодування приймати не будуть, хібащо пошкодований може доказати, що якісь поважні причини перешкодили йому внести подання у властивому часі, і водночас поставить у поданні своєму внесення привернути йому втрачене право внести це подання. Зате, коли пошкодований внесе подання помилково до влади, яка не відповідає постановам закону, тоді та влада зобов'язана передати його подання куди слід, і ця помилка не може йому пошкодити.

Кожний край німецької федеративної республіки має свою відшкодувавчу установу. Пошкоджені в засаді повинні вносити свої подання до влади того краю, в якому вони постійно жили в дні 31 грудня 1952 р., а коли пошкодований помер раніше, тоді справу вирішує влада краю, в якому вони перед смертю мали своє останнє місце побуту. Коли пошкодований виїхав з Німеччини перед 31 груднем 1952 р., тоді він повинен внести подання до влади краю, в якому жив перед виїздом. Питання місця, куди слід внести подання, належить дослідити в кожному окремому випадку. Та все ж питання це не таке то вже важливе з уваги на згадану постанову, яка зобов'язує владу, до якої подання внесено помилково, переслати його куди слід.

Як згадано вгорі, адміністраційна і судова влада не вимагають оплат від відшкодувавчого переведення. Але пошкодований також не одержує ніякого звороту коштів навіть у випадку, коли виграє справу. Тому треба числитися з тим, що оплата правних заступників (адвокатів) не буде повернена і її треба буде кожному покрити з власних фондів. Тим то німецькі адвокати, до яких звертаються наші пошкодовані, знаючи, яким некорисним для не-німців є відшкодувавчий закон, з-правила вимагають свій гонорар згори в цілості або в значній частині, і з цим нашим пошкодованим треба числитися.

Дуже важливою постановою для пошкодованих, які перебувають далеко від місця, де ведеться їх справа, є право (пар. 193) переглянути акти справи та вимагати, за заплатою, відпису актів. Буде це дуже практично для тих, хто бажає слідкувати за ходом своєї справи, домагатися зладження відпису актів і їх пересилки пошкодованому. Це слід зробити щонайпізніше після вирішення справи адміністраційною владою, коли пошкодований, невдоволений цим вирішенням, бажає заскаржити рішення до суду. Чимало помилок недобре поінформованих місцевих заступників пошкодовані можуть самі справити і тим спричинитися до успіху справи.

Не слід забувати постанови закону про те, що коли зміняться обставини, на яких спирається відшкодування, тоді як пошкодований, так і влада, яка признала йому відшкодування, можуть домагатися зміни рішення. Тому при змінених обставинах пошкодований повинен внести нове подання про відшкодування або про його підвищення.

Заключні завваги

Інформації про відшкодувавчий закон подано в цій статті дуже загально, і вони ніяк не претендують ні на точність, ні на вичерпність. А втім, не мало б великого сенсу давати докладніший огляд цього закону, бо його треба студіювати основно, і то на тлі постанов попередніх законів, що стосуються цього предмету та інших, пов'язаних з ним правних постанов. Довголітня практика, сперта на відшкодувавчі закони, зокрема судові рішення від нижчих крайових судів до найвищого федерального суду (бо пошкодованому прислуговує право відкликатися аж до трьох судових інстанцій), дала у висліді стільки судових рішень, не згадуючи про важливі вирішення адміністраційної влади, що успіх у кожній окремій справі може запевнити тільки основне знання законів і всіх цих оречень та їх вміле стосування у кожній окремій справі. Ніякий огляд закону, навіть найсумлінніший, не озброїть належно ні пошкодованого, що старається здобути відшкодування, ні його, навіть найздібнішого, дорадника.

Та все ж, закінчуючи цей загальний огляд основного відшкодувавчого закону, підписаний, як правник, не може здержатися від певних суґестій, призначених для всіх тих, хто вже вніс подання про відшкодування, або має намір таке подання внести.

Передусім ті, що не внесли подань, повинні це можливо скоро зробити. Досі термін внесення подань за відшкодування продовжувано декілька разів. Тепер немає ніякої підстави вірити в нове пересунення реченця, і треба числитися з тим, що хто не внесе подання до кінця вересня ц. р., той може раз на завжди вратити своє цінне право. Сьогодні некорисні постанови закону можуть бути завтра змінені чи то законним шляхом, чи шляхом кориснішої інтерпретації поодиноких постанов закону, тому не слід впадати в песимізм і не вносити подання, мовляв, і так небагато виглядів виграти справу.

НЕЗНАЙОМІЙ ДІВЧИНІ

Пройшов по місту буревій,
По нашій стороні,
І загубив в косі твоїй
Градиночки дрібні.

А ти спішиш зібрати їх
І до грудей кладеш,
І тим, що в тебе щирий сміх,
Себе ти видасш.

Таке повір'я в нас жило:
На серці лід носить,
Щоб стриманим було воно
В коханні кожну мить . . .

Відмовся ти в сімнадцять літ
Від звичок отаких,
Бо все одно розтане лід
На грудях молодих.

ЮРІЙ ГОЙДА

Д-р Володимир Ґалан, президент ЗУАДК

ЗУАДК В ДІЇ

Звіт з праці Злуч. Українського Американського Допомогового Комітету за час від жовтня 1955 року до кінця 1956 року, виголошений перед Зборами Дирекційної Ради ЗУАДКомітету 23 березня 1957 року у Филаделфії.

(13)

Для кращого перегляду подаємо нижче табелю, що характеризує збіркову акцію ЗУАДК за участю у збірці окремих наших громад.

ЗБІРКА КОЛЯДИ І ПИСАНКИ В 1956 РОЦІ
(за стейтами)

Стейти	Місц.	Осіб	Коляда	Писанка	Разом
Айова	1	4	5.—	3.	8.—
Арізона	1	46	69.25	57.	131.25
Арканзас	2	2	10.—	2	12.—
Дістр. Колюмб.	1	1	60.—	10	70.—
П. Дакота	3	4	10	10	20.
Делевар	1	41	26.50	45.50	72.50
Флорида	1	47	80.—	—	80.—
Ілліной	17	894	2.161.59	775.20	2,936.79
Індіяна	12	140	319.	56.50	375.50
Каліфорнія	5	79	150.	60.35	210.35
Кентокі	1	8	29.50	5	34.50
Кензас	2	23	23.—	71.50	94.50
П. Кароляйна	2	4	10.—	10.	20.—
Колорадо	2	81	169.11	28.50	197.61
Конектикат	18	369	456.50	345.—	801.50
Луїзіяна	1	1	10.—	—.—	10.—
Мішіґен	17	406	1,037.75	284.22	1.321.96
Міннесота	6	208	357.—	110.35	467.35
Месачузет	14	165	299.44	85.—	384.44
Мериленд	10	127	266.—	125.—	391.—
Мізурі	1	40	88.—	—.—	88.—
Монтана	3	12	16.—	10.50	26.50
Ню Джерзі	34	1083	3,528.16	2,177.26	5,705.42
Ню Гемшир	1	41	66.—	14.—	80.—
Небраска	2	109	157.—	60.—	211.—
Ню Йорк	73	1435	3,417.22	1,186.60	4.603.82
Огайо	12	338	1,009.—	772.09	1,731.09
Пенсилвенія	68	1267	2,018.80	1,706.60	3,725.40
Тексас	6	8	10.—	15.—	25.—
Ровд Айленд	68	131	195.—	97.—	292.—
Вашинґтон	3	14	3.—	14.—	17.—
Вермонт	1	3	10.—	—.—	10.—
Вірджінія	4	26	68.—	18.—	86.—
В. Вірджінія	1	1	2.—	—.—	2.—
Віскансин	11	28	60.75	56.—	116.75
	338	7186	16.100.67	8.258.57	24.759.24
Канада	9	45	45.—	11.—	56.—
Разом	347	7221	16.145.67	8.269.57	24.415.24

ЗБІРКА КОЛЯДИ І ПИСАНКИ В 1956 РОЦІ
(по організаціям)

Організації	Коляда	Писанка	Разом
ЗУАДК з Відділами	5.574.70	4.004.97	9.579.67
Відділи УККА	4.962.15	1.633.60	6.595.75
УНСоюз з Відділами	1.623.83	1,356.75	2,970.58
Т-во „Самопоміч"	1,244.50	559.50	1,804.00
Союз Українок	377.15	68.75	445.90
СУМА	367.—	51.—	418.—
ОДВУ	229.50	143.—	372.50
ООЧСУ	251.65	105.—	356.65
УЗХрест	285.50	43.—	328.50
УПЦерква	276.75	70.—	322.75
Ліґа АУП-Шикаґо	291.50	—.—	291.50
ОДУМ	281.75	—.—	281.75
ОУО-Шикаґо	153.—	—.—	153.—
Хор „Кобзар"	56.25	46.—	102.25
Інші Т-ва (нижче $100)	204.44	188.—	392.44
	16,145.67	8,296.57	24.415.24

Тут треба з великим признанням ствердити, що найкращими співдіячами в акціях ЗУАДК є наші запомогові установи, перш за все наш Український Народний Союз і його органи „Свобода" і „Юкрейнієн Віклі", що співпрацюють тісно із ними як теж присвячують нашим комунікатам і закликам багато місця на своїх сторінках. Далі Український Робітничий Союз із своїм органом „Народна Воля", а також і „Народна Поміч" з тижневиком „Народнє Слово". З цього місця хай мені буде вільно щиро подякувати Управам цих запомогових інституцій і редакторам їхніх пресових органів.

Співпрацюють із ЗУАДК і інші організації, як теж і деякі наші парафії обох наших Церков. Але є багато ще організацій, які не співпрацюють з ЗУАДК, дармащо їхні заступники є в Управі ЗУАДКомітету. Після повних дванадцять років праці ЗУАДК, ще багато наших громадян, навіть провідних громадян, які стоять у проводі політичних організацій, не виявляють зрозуміння для ЗУАДК навіть тоді, коли самі ці громадяни заходами ЗУАДК прибули до ЗДА. Не виявляють цього зрозуміння і проводи деяких нових організацій, які постали з новоприбулих, тих новоприбулих, яких переселив ЗУАДК. Аж дивно, що на зборах таких нових організацій говориться про високу політику, але ні словечком не згадується про таку важливу справу, як масове переселення на основі РРА-1953, про справу прийняття нових еміґрантів. А чей же діячі політичної еміґрації знають, що в час, коли йшло про їх переселення, всі організації у ЗДА лише говорили про справу переселення і об'єднались у вигляді ЗУАДК для кращого переселення і допомоги. Перегляньмо списки осіб, які вплачують членську вкладку чи пожертву на цілі ЗУАДК і там не бачимо багатьох гомінких діячів, які не склали ні цента на акцію, що є в першу чергу нашим українським обов'язком.

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

Богдан Кравців

ДЕСЯТЬ ЕЛЕҐІЙ ВІРИ ВОВК

Надписуючи цей наголовок, так і хотілося сказати: „Десять елегій Віри Селянської". Тож під таким прізвищем, що так добре відповідало їй — поетці гуцульських сіл, церков, дзвіниць і вишивок — ми знали досі авторку „Леґенд" і віршів про „Гуцульську Божу Матір", друкованих по пластових виданнях. Але ж, вволяючи волю авторки, залишаємо те ймення, що з ним вона ввійшла в українську літературу, видаючи свою „Юність" (друге, справлене видання — Мюнхен, 1954), і „Зорю провідну" (Мюнхен, 1955), і „Леґенди" (Мюнхен, 1955), і „Духи і дервіші" (Мюнхен, 1956).

Збірка „Елегії"* видана теж наприкінці минулого року й відзначена нагородою УЛ-Фонду разом з „Духами і дервішами", хоч зовсім таки невеличка — всього 10 елегій на 26 сторінках друку, — здається нам найбільш дозрілою та ваговитою в літературному доробку авторки і однією з найвидатніших позицій у літературному е м і ґ раційному балянсі 1956 року.

Не знаємо твору в поцейбічній, вірніше еміграційній українській літературі останнього десятиріччя, в якому б так по-мистецьки і глибоко були висловлені поривання і туга тих, що вийшли з України і розсипались по всіх континентах світу.

У прелюдії до „Духів і дервішів", що можуть правити за тло, на якому виросли й розцвіли буйним полум'ям любови і туги „Елегії" Віри Вовк, вона назвала себе „поетом вищерблених грабових листочків і кольорових камінців з-над Черемошу". Закінчила авторка цю свою автобіографічну розповідь „чимсь", що зродилося в ній, що „хотіло вбратися у слова" і що „було неоформлене, без рими, але з великого полум'я, яким вона горіла" — невправними, здавалося б, рядками віршу про Ісуса, що народився „там на сіні серед святих снігів".

В „Елегіях", написаних вже після віршів із другої збірки (з трохи претенсійним публіцистичним заголовком „Зоря провідна") і, мабуть, уже після „Духів і дервішів", авторка поширила свій поетичний діяпазон від грабових листків, кольорових камінців з-над гуцульських рік і вишивок та уставок на поетичну візію минулого і майбутнього України — тієї, за словами Черемшини, „як земля і як небо широкої", від карпатських дзвіниць і церков до наддніпрянських святих гір і лаврських руїн. З невправности, і неоформлености не залишилося у неї і сліду. Туга її за далекою — неназваною ні разу на ім'я, але наявною в кожній елегії батьківщиною — вилилася в мистецькому білому вірші, що в ньому непомітно відсутности рим, але ж досконалому з технічного погляду, і що важливіше, пройнятому полум'ям справжньої поезії. На фоні ранніх творів і в порівнянні з ними, і, навіть, на тлі „Духів і дервішів", її „Елегії" своїм патосом і досконалістю цілком негадані й несподівані. Підготовою до цього жанру поетичної творчости, прелюдією до неї можна вважати тільки пізніші вірші із збірки „Зоря провідна", споріднені з „Елегіями" поетичною експресією і змістом, такі, як, наприклад „Троянди", „Бажання", „Вежі", „Ноктюрн" і „Мрія", — поезії, що в них авторка гріється „до гарячих барв вишивок", вичаровує у спогадах когось, хто кликав її пестливо „когось, хто мав теплі долоні і слова, як білі кремінці" і мріє про те, щоб бути знов у своїй хаті і, сівши з подругою на призьбі, „прясти дружбу чарівним веретенцем і щоб її

„. . . зустрічав дома
теплий погляд з ікони,
Тихе світло
червоної лампадки,
Спокій святих
і порядок вишивок".

Відбувши роки вигнання, студій і зростання по різних країнах Европи й опинившися за океаном під гарячим небом Бразилії, Віра Вовк у створених на протязі 1954 і1955 років „Елегіях", писаних у бразилійських Ріо де Жанейро, Мурі та Прімавера і закінчених на пограниччі Африки й Европи в Дакарі-Гібральтарі, пориває не тільки цілком із в'язаною формою своїх ранніх поезій, але й виходить поза круг „тюдівських квітників" з їхньою пахучою шальвією і „тюдівських верхів" з їхніми гарячими красолями. В елегії „Орхідеї", виношеній і виспіваній під гарячим полудневим сонцем Бразилії, під кущем манака, де „колібрі п'ють мед з розквітлого фіолетного і білого цвіту", вона розсновує повну туги і трагізму візію повороту до рідного дому і саду, але вже на широкому тлі українського чорнозему і лиманів, рядки, що їх можна поставити поряд повних патосу рефлексій і викликів із драматичних поем Лесі Українки:

Де мій запашний чорнозем, де лимани,
Що полоскали б моє коріння?
Де дерева, що піднесли б галуззя, як ліри?
Де журавлі, що перевезли б
Мою тугу за далекі моря?

Скажім: усе було б по-давньому;
Я прилинула б тихо над ранком
Шукати сад горіховий за дерев'яною церквою,
Потім застукала б радісно в шибу
Старосвітського дому в долині.

Горе! Незнані руки відкрили б двері,
Цікаві обличчя дивилися б просто на мене,
Сказати у мові співучій і рідній:
„Чого ти шукаєш, чужинко?"

Водночас із цим свою особисту тугу за прадідівськими могилами, що позападалися в землю „на кам'янім цвинтарищі", де „сходять фіялки, темні, як плесо під Грeджиком", за „капличкою на закруті вулиці, з обгорілими від свічок ангелами", поширює авторка в закінченні цієї елегії на всіх „прочан бездомного люду", прохаючи сонце чужинне пополудневе пригріти їх, обтерти їхню сльозу сирітську. Мотиви трагічної долі української людини на вигнанні зустрічаються і в інших її елегіях, таких навіть, як „Лицарі Граля", „Орфей" та „Ізольда до Трістана".

Перед еспанськими тореадорами, що „посіли землю" і „багаті у серці", і перед їхніми боями кривавими на аренах Мадриду і Севільї, авторка бажає „закрити навіки своє обличчя" і протиставить їм у своїй першій елегії „святих Юріїв", героїв рідної землі, тих, „чиї чола впали під наші мережки", тих, „чиї тіні впали на наші ікони". Їм, що „не жаліли послатися зіллям весні кучерявій під ноги", поетка обіцяє сплести „букові вінки на стиглі скроні", сповнена віри, що для них „зготовлене місце по Бога правиці".

В чудовій елегії „Іконостас" дає Віра Вовк українську месіяністичну візію Розп'яття і Воскресення Христового. Несучи за Христом „непомітний хрест, не той дубовий, з раменами широкими, як кладка, а легкий, ясеневий, ще зелений", вона і не спам'яталася як розп'яли вже Ісуса, як „втопилося сонце в ріці, матері втирали сльози руками, і голосили діти голодні". Забувши себе і свій хрест десь у пролісках, поетка дізнається раптом, що Він „воскрес перед ранковим світлом", і поривається бігти, зустрічати Його „в запахущому саду" і віяти Йому „іздаля гілками бузку", прохаючи

„Розгорни, як сіяч,
свою щедру долоню,
Ти, що даруєш усе
і заплати не ждеш".

Закінчує цю свою елегію авторка, чудовим, повним туги зверненням до Матері Ісуса:

Хотілося б бігти до Тебе, Маріє лагідно-добра . . .
І молитись до тихих, смуглявих ікон у ризах сріблених,
Що, наче комети, являлись на стінах келій суворих, по
шибах церковних.

Хотілося б землю вдихати, топтану босими п'ятами,
Куритися свічею з воску в закопченій церкві,
В'янути в китиці квіткою серед бесаг, сердаків,
Де довголітні цілунки стирають камінні підніжки.

Сподіваючись на Бога, який „розніс сім'я моєї землі чотирма вітрами", що не дасть їй згубитися і збереже її „на лютих хвилях у своєму човні", в елегії „Матері і Лаврська дзвіниця"", поетка співає про руїни Києво-Печерської Лаври, де

. . . Тільки бузок вернувся
Заглядати через
безшибі вікна,
Дивуючись. І по голоді
Виріс собі, несіяний,
шестигранний
Колос пшениці. А на
згарищі
Старої, достойної церкви
Одна стіна лиш зосталась:
Мигдалеокий, смуглявий
Архангел
Підніс руки і лілею
до Благовіщення.

„Той бузок, той колос плодющий, та благовісна лілея" дають авторці віру, що не поведеться нікому стерти нас із обличчя землі, і що святі дзвони Лаврської дзвіниці скличуть „наше широке племіння (!) друзів, що їм Богомати з містичним обличчям з пригорілого золота плете калинові вінки", і що колись привітає нас „в останню хвилину нашого віддиху стихом воскресним".

Завершуючи свою збірку елегією „Канаан", про обітовану „смугу землі, яка виссала тугу в її серці, з якої чорнозему святого вона ліплена і якої слово цілюще її оживило, закінчує її Віра Вовк акордом-молитвою про те, що „життя нас кличе", щоб „терпіти самотність, жагу" і ліпити в узорах багатих надхненні дзбани на дощ, на ласку Господню".

⁂

Такі в головному основні мотиви „Елегій" Віри Вовк-Селянської, молодої поетки сучасного українського „ісходу". Висловлені просто, але в оригінальній і тільки авторці прикметній поетичній формі, вони полонять не тільки почуття й уяву, а й розум. Додавати щось до них, доповнювати їх чимось від себе годі. Можна говорити щонайбільше про деякі літературні впливи, зокрема Рільке й інших німецьких поетів у деяких фрагментах елегій, можна згадувати деякі стилістичні й мовні огріхи, але все це речі, які не знецінюють поетичної експресії авторки, не пригашують і не затьмарюють гарячого полум'я її поезії, що в ній вона висловила не тільки свої особисті почуття та поривання, але й любов, біль і тугу нас усіх — „прочан бездомного люду", що летять, як „птахи, в сизий простір, як стріли", і що не один з них упаде, втомившись пригодами . . ."

*) Віра Вовк, Елегії. Українське Видавництво, Мюнхен, 1956 16°, стор 27.

З П'ЯТОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

С. Борачок „Сполохані коні"

ДНІПРОВА ЧАЙКА

(1859 — 1927)

Цього року минуло тридцять років з дня смерти талановитої української письменниці і поетки Людмили Василевської, відомої під літературним псевдонімом Дніпрова Чайка.

На літературну ниву вступила Людмила Василевська у 80-их „мертвих", як називали їх, роках в історії українського руху, коли царська цензура заборонила була в Росії майже всяку літературну продукцію в українській мові і коли чорна реакція охопила країну, згнічуючи в ній усякі прояви національного життя. Тоді не тільки вороги України, але й зневірені песимісти з-поміж самих таки українців проголошували смерть українства, а мові нашій прирікали ролю лише — „мови для домашнього вжитку".

Одначе, українські письменники-„восьмидесятники" не занепали духом. В найбільш несприятливих умовинах, часто зовсім без читача, без можливости бачити свої твори надрукованими, вони працювали, творили, не покладаючи рук, в надії на краще майбутнє. Тоді, писав Сергій Єфремов, український рух був немов ріка, що зникла між скелями, немов крізь землю провалилась. „Гадав би хто, що ріка справді без сліду пропала, але ні: там, під землею, вона йшла далі, нової сили набиралась, приймала підземні джерела, щоб вийти на світ ширшою, більшою і дужчою . . ."

І ось до цих підземних джерел, що живили, не давали завмерти українському літературно-культурному процесові, й належала письменниця і поетка Людмила Василевська.

Народилась Людмила Василевська 11 червня 1859 року (Українська Загальна Енциклопедія, що вийшла 1931 року в Коломиї, помилково подає рік її народження 1861-ий) в с. Карлівці, Ананьївського повіту на Херсонщині у священичій родині. Навчалася спершу в одеській монастирській школі, потім в гімназії. По закінченні середньої освіти вчителювала на селі в початковій школі, а пізніше в одеській приватній гімназії.

Перші вірші й оповідання Дніпрової Чайки появилися 1885 року в альманасі „Нива", в Одесі, де гуртувалися тоді при українській громаді визначні культурні сили. Наступного року виступила письменниця з своїми творами в альманасі „Степ", що вийшов у Херсоні. Там же написала лібретто відомої дитячої опери „Коза-Дереза" (музику до цієї опери склав Микола Лисенко), ряд віршів („На лимані", „Зірка" та ін.) і оповідань. В наступних роках молода письменниця пише низку поезій в прозі п. з. „Морські малюнки", що й досі не втратили своєї свіжости.

У 1887 р. з родиною переїжджає Людмила Василевська до с. Королівки, недалеко Києва, де перебуває до 1894 року. В цьому періоді пише ряд нових поезій („Пісня", „Нічною добою", „Посуха" та ін.) і нав'язує зв'язки з українською інтеліґенцією Києва та Львова, зокрема з Іваном Франком, який дуже прихильно поставився до молодої письменниці.

Революція 1905 року, що захитала російським царатом і принесла деякі полегші в національному житті в Україні, зродила нові надії в душі Людмили Василевської і покликала її до активної громадської діяльности. У цей час пише вона також оповідання з революційною тематикою („Плавні горять", „Революціонер" та ін.) і зазнає переслідувань від царської поліції.

Але по революції 1905 року знову приходить чорна реакція, що триває аж до вибуху революції 1917 року, яка розвалила Російську імперію.

В 1919 році у столиці відродженої Української держави виходить два томи творів Дніпрової Чайки, у післямові до яких письменниця з такими словами звертається до читачів: „Як стріне і як судитиме публіка се зібрання моїх пісень — се її діло. Я ж скажу, що як мої мініятюри були моєю втіхою, художньою насолодою, так оці прозові були тим „не можу мовчати", що примушували хапати перо серед глупої безсонної ночі й записувати те, що життя викидало на очі та клало карби на душу".

Від 1920 року Дніпрова Чайка проживала в с. Хоцьки на Переяславщині, а в 1922-23 роках — в Києві, де тяжко хворіла. Останні роки свого життя перебула в с. Германівці, Обухівського району, разом з дочкою, яка працювала там лікаркою.

Київське совєтське видавництво в 20-х роках „підготовляло" до друку повну збірку творів Дніпрової Чайки, але збірка ця не побачила світу так само, як „підготовлювана" в тих же роках харківським видавництвом збірка творів іншої української поетки Христі Алчевської.

Померла Людмила Василевська в Києві, і поховано її на Байковому кладовищі, недалеко Миколи Лисенка, Лесі Українки та інших корифеїв українського н а ц і о н а льно культурного відродження. Як довідуємось із совєтської преси, Державне літературне видавництво в Києві буцімто аж тепер, з нагоди 30-ліття смерти письменниці, заходжується видавати дещо з її літературної спадщини.

Про Людмилу Василевську покійний академік Агатангел Кримський згадував, як про людину надзвичайної душевної чистоти, шляхетности і відданости народові. А замучений большевиками академік Сергій Єфремов її літературну творчість характеризував такими словами: „Поетесою природи виступає переважно Дніпрова Чайка. Її прегарною формою поезії та поезії в прозі (особливо „Морські малюнки") — це з художнього боку справжні мініятюри, виточені до останньої рисочки й до останнього слова оброблені. Дніпрова Чайка витворила в нашому письменстві особливий жанр символістичних малюнків, у яких під зверхніми реальними рисами раз-у-раз чується глибший зміст, таємниче порівняння між подіями в природі і людським життям („Шпаки", „Миша", „Плавні горять"). Природа в її творах живе, грає-міниться всіма фарбами, як веселка на сонці. Не згірші й оповідання симпатичної авторки („Хрестонос", „Чудний", „Вольтеріянець" тощо), — вони показують, що так само вдумливо вона ставиться й до людського життя, уміючи взяти з нього цікаві моменти і в гарних образах виявити . . ."

В добу модерної поезії, з відстані трьох десятиліть, Дніпрову Чайку, що ширяла колись над хвилями нашої літератури, своїм може й не дуже голосним, але зворушуючим криком пробуджуючи в душах читачів любов до батьківщини — на жаль, призабули. З тими багатьма каменярами літератури, що, заглушені громами революцій і воєн, повилися мороком забуття, відійшла в тінь і Дніпрова Чайка. Але їй і тим багатьом призабутим завдячує також українська нація, що широкою, великою і дужою вийшла з-під скель на світ українська ріка, розлившись до обріїв, і ніщо вже її не спинить в її бігові до призначеної мети. В. С-ко

П'ЯТА ВИСТАВКА ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — В неділю дня 5 травня о год. 1-ій по полудні відбулося в залях Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку відкриття П'ятої Мистецької Виставки, влаштованої Об'єднанням Мистців Українців в Америці. Відкривав виставку проф. Сергій Литвиненко в присутності багатьох мистців і численних гостей. У виставці, що триватиме до 19 травня ц. р. включно, бере участь 42 мистці - малярі, графіки і скульптори із 103 творами. До ж ю р і виставки належали мистці: Петро Холодний, мол., Михайло Черешньовський і Любомир К у з ь м а. Беруть участь у виставці такі мистці: Петро Андрусів, Ярослав Баранський, Северин Борачок (Німеччина), Ірина Букосмська, Святослав Гординський, Олекса Грищенко (Франція), Ольга Дядинюк, Олександер Климко, Сергій Кіндзерявий-Пастухів, Юрій Козак, Іван Кучмак, Мирон Левицький (Канада), Галина М а з е п а (Венесуеля), Петро Мегик, Михайло Мороз, Людмила Морозова, Мирослав Німців, Михайло Осінчук, Іван Палиюда, Роман Пачовський, Зоря Подубинська, Юрій Полюга, Іванна Прийма, Микола Ротовський, Степан Рожок, Антін Романчук, Славко - Кручельницький (Люксембурґ), Юрій Соловій, Андрій Соленуб, Ярослав Стадник, Наталія Стефанів, Клим Трохименко, Петро Холодний, Тамара Цимбал, Оксана Шавес Діонізій Шолдра, Ірина Шухевич, Роман Коваль (Канада), Софія Зарицька - Омельченко (Франція), Сергій Литвиненко і Валентин Сімянцев. Виставлено теж твори покійного Михайла Тулика.

Віра Вовк

БАЖАННЯ

Але часом я хотіла б торкатися тебе так,
Як кульбабине сім'я землю. Бажала б,
Щоб ти дивився зі мною в лагідні очі сарн,
Щоб земля була повна запаху горного хліба
І мирного кликання корів,
Багата в дитячі голоси й одчайдушні речі.
Або, щоб у холодні сходи сонця
Ми мандрували через зимове плоскогір'я
Убогим одяг і їжу нести,
Або шукати загублені вівці на скелях.
— Без прагнень: щоб небо
Не лякало нас своїми просторами,
Тільки приносило пільгу;
Щоб ми не ставляли Богові питань,
І щоб усе було добре.
Щоб нас зустрічав вдома теплий погляд з ікони,
Тихе світло червоної лямпадки,
Спокій святих і порядок вишивок.

(Із збірки „Зоря провідна", Мюнхен 1955)

ПАРИЗЬКІ НОТАТКИ

ЗУСТРІЧІ З ЛЮБОСЛАВОМ ГУЦАЛЮКОМ

З мистцями домовлятися небезпечно, звичайно з таких домовлень нічого не виходить. Не вийшло й зі Старицькими. Він мусів бути того пополудня в радіо, а його вірна дружина — нікуди без нього не виходить! Довелося йти самій . . .

Від „Української четвергової школи" в „дванадцятому, робітничому Парижі", де залишила я своїх дівчаток, щоб мати „спокійну голову", до елеґантного „восьмого", в якому вибрав собі ґалерію Любослав Гуцалюк, — далеко: в прямому й переносному значенні.

Я вийшла з метра на „Елізейських полях", щоб мати ще одну нагоду налюбуватися чудовою перспективою між „великою і малою" Арками, — а це й перенесло мене зразу в інший світ. Світ справжньої й підробленої елеґантности і такої ж краси, замилування й розуміння мистецтва та торгівлі ним, дорогих кав'ярень і дешевого кохання, ексцентричної моди, твореної педерастами, та найславніших, хоч і не завжди цих „справжніх" галерій.

— Невже це тут, на оцій пишній Авеню Матіньйон, виставляє скромний українець? — думалося мені, коли я на перехресті Франкліна Рузвельта повернула в цю аристократичну вулицю.

Я не поспішала, бо тут чергувалися з якоюсь дивною послідовністю — магазини „от кутюр" з . . . малярськими ґалеріями.

— Не зашкодить мені оглянути те, що виставляють інші, заки побачу Гуцалюка . . . — виправдувала я своє приставання перед кожною вітриною, — але ж бо треба й зорієнтуватися, що модне! — додавала для себе ж, хоч це не мало найменшого зв'язку з моєю виправою.

Йду й оглядаю, спочатку вельми зацікавлена, щодалі майже розчарована. На всіх виставах бачу завжди ці самі „мертві природи", „жіночі портрети", „квіти" та „краєвиди" і зрідка „композиції". Різниця у розмірі, кольорі, рамах . . . Аж гульк! Щось зовсім інше! Лінії й барви, лінії дуже сміливі, дуже їх багато, а кольори такі сліпучі, такі насичені, так густо намащені, що я стала і стою й „нічого не розумію", бо все це немає звичайних контурів, форм, вигляду.

Тоді я глянула на фасаду. Так воно і є! Це ж саме й є ґалерія „Рор Вольмар", де виставляє Любослав Гуцалюк! Фі-фі-фі! Відкриваю двері і опиняюся віч на віч з мистцем та завідувачем, французом. Вітаюся і знайомлюся.

Обидва панове чемно відповідають на всі мої „фахові" запитання та розважають мене гладкою товариською розмовою.

— Як вам подобаються картини месіє „Іцалік"? — питає француз.

— Властиво таке питання повинна б я вам поставити, бо маестро мій земляк, але ви теж не будете об'єктивні, як господар вистави, тому я вам скажу таке: таких речей чебагато можна побачити в Парижі. Чи вони гірші, чи кращі — не беруся судити, але, що вони інші — це факт.

— А що, а що, чи я вам не казав? — француз аж забігав по залі, — Мадам висловила суттєве: ваші твори абсолютно відмінні від інших! І це факт! І це підкреслюють усі критики! Дивіться, мадам, це все підписи критиків, тут і „Лє пентр" і „Карфур" і „Ль' Ар" тут, та врешті тут усі важливі! У мою ґалерію завжди заходять критики . . . — не без гордости підкреслив господар.

— Моя землячка теж із преси — чомусь зарекомендував мене Гуцалюк.

— А коли так, то дайте свою адресу, щоб я міг вас повідомляти про вистави! — засуєтився з адресарем француз. — А які малярі вас цікавлять?

— Виключно українські, але ви мабуть небагато виставляєте моїх земляків?

— О в мене недавно виставляв Вольф, знаєте його? Він зветься так, як і родинне місто месіє Іцалік! Він теж рюс . . . — дальшу нашу розмову кожний українець може собі сам докінчити. Та хоч, як ми обидвоє й не намагалися вияснити цьому „бувалому" французикові проблеми Сходу Европи та прононсіяцію прізвища Львів, — я переконана, що ні одне, ні друге не залишило тривкого сліду в його свідомості.

На цьому наша розмова закінчилася, бо почали заходити відвідувачі. Я сіла собі в куточку й слухала, що говорять люди. Але те, що я вчула зразу на початку, аж ніяк не підтверджувало високого поняття власника про його ґалерію.

— Ну, це вперше бачу в цій ґалерії доброго маляра! — каже один (може й „критик"?).

— А я від довшого часу вже не заходив сюди, але тепер не жалую. Є на чому спинити око! — каже другий.

— А я маю охоту набути оце „Нутро церкви", — каже дама, одягнена з цією рафінованою скромністю, що найдорожче коштує, — і через нього я вже втретє тут.

Зачувши таку важливу розмову, я піднялася, відшукала завідуючого й запитала про даму.

— Ах, мадам! Це відома колекціонерка-мільйонерка, але до її приватної ґалерії важко попасти . . . Там тільки Пікассо, Брак, Бюфе . . . — втаємничив мене швидко і ще швидше побіг до нових гостей, француз.

— А побіч них Гуцалюк . . . — докінчила я собі в думці відважне зіставлення й хотіла передати підслухане маестрові, але він саме розмовляв з якимось старшим паном англійською мовою. Не знаючи її, мені не залишилось нічого іншого, як тільки „вийти" по англійськи.

⁂

Одначе цікавість не давала мені спокою і я наступного тижня, — знову в четвер, зайшла до Гуцалюків. Це було мені дуже „по дорозі", бо вони живуть в „Українському домі", саме там, де міститься і школа.

(Закінчення на сто. 4-ій)

Любослав Гуцалюк „Міст на Темзі" (Олія, 1956)

ЗУСТРІЧІ З ЛЮБОСЛАВОМ ГУЦАЛЮКОМ

(Закінчення зі стор. 3)

У гарненькій кімнатці, заставленій „полотнами" та старими годинниками (вони захоплені „збирачі") застаю тільки паню Ренату.

— Я майже задоволена, що ви самі, бо хочу порушити недискретні справи. Та передусім, заспокійте, будь ласка, мою цікавість і скажіть скільки продали образів.

— На виставі тільки три, але за високі ціни, які врештою визначує ґалерія.

— А ця колекціонерка...

— Мадам Шефтель? А звідки знаєте про неї? Вона купила „Нутро церкви" зо 75.-000...

— А як це сталося, що ваш чоловік вибрав собі таку дорогу ґалерію?

— Це я настоювала на тому! Краще виставляти рідше, але в добрих...

— Бачу, що маестро має подвійне щастя: талант і музу, яка не відтягає його від мистецтва, але стимулює...

— Хіба ж може бути інакше?

— Може! Знаю таких жінок, які роблять пекло своїм чоловікам-мистцям, за те, що вони не хотять змінити свого покликання на „практичну професію"...

Ми засміялися обидві сердечно й у цьому моменті появився Гуцалюк.

— О, як бачу, паням тут весело! А я, навпаки, лютий-прелютий!..

— Що сталося?

— Уявіть собі. Цього пополудня відвідала виставу добродійка П. Спершу накинулася на мене за „кубізм". А коли я їй сказав, що я не кубіст, тоді вона казала мені „пояснювати" картини, бо вона „не розуміє"! А скільки дурниць наговорила вона завідуючому! Щастя, що не було публіки...

— Ну й що? І як ти їй пояснив? — старалася обернути все в жарт п. Рената.

Але його не так легко було заспокоїти. Він перейшовся по хаті, наче маючи перед собою „добродійку П.", викладав нам свій погляд на мистецтво:

— Колись люди мали багато часу і спокою. Вони могли стояти довгими годинами і споглядати на красвид, на мертву природу, чи будь що інше. Сьогоднішнє темпо життя та засоби комунікації дозволяють нам ледве вловити якийсь момент, якусь частину красвиду, щоб у наступній хвилині додати до цього знову частинку зовсім іншого місця, предмету, кольору, форми. До того ж наш душевний стан не такий спокійно-незайманий як за „давніх, добрих часів", але напружений, схвильований, нервовий... Чи ж можемо ми в такому психічному стані малювати „солодкі" „гарні", „гармонійні" картини, які так добре годяться до наших їдалень, віталень?..

Мистець замовк, а його слова так чітко записалися в моїй свідомості, що я їх майже дослівно запам'ятала, не записуючи. Але мені був час іти.

— Я дуже вдячна добродійці П. за те, що вона вас спровокувала на лекцію про модерне мистецтво. А тепер дайте мені якусь репродукцію виставлених картин та ці рецензії, що вже появилися і хай я зникну.

— Я вам зараз дам, — сказала п. Рената, яка, очевидно, завідує цими речами.

**

І ось я їду до моїх „Вільх під лісом" та читаю те, що пишуть мистецькі журнали цієї малярської Мекки — Парижу, року Божого 1957 про нового українського завойовника „дикого Заходу'.

„Перша паризька виставка Л. Гуцалюка показує нам конструктора. Маляр розташовує свої композиції півплястичні, півабстрактні в чіткому ритмі. Колір грає веселкою в плетиві ліній, риштувань, церков-фантомів. П р ивітаймо в Гуцалюкові, українцеві, натуралізованому американцеві, — декоратора, чого він сам може і не знає." (Карфур).

„Л. Гуцалюк вперше виставляє в Парижі. Його композиції змагають до абстракту, чудово збудовані, добре впорядковані, зі з н аменитим знанням кольору. „Вид Неаплю" в теплому світлі, містичне „Нутро церкви", чи „Міст на Темзі" почерез спліт ліній (див. репродукцію) — нагадують Карзона. „Мертві природи" мають прозорість скляних предметів у індивідуальній розрібці. Цей молодий українець володіє великим декоративним змислом і могутнім ритмом. Він — маляр майбутнього" (Лє Котідієн).

„З походження українець, за національністю американець, Гуцалюк, може зараховувати себе сьогодні до паризької школи. Коли його творчість видається на перший погляд трішки початкова, то проте з неї вилонюється якийсь чар обумовлений цією щирістю, цим молодечим захопленням, які прозраджуються тільки в мистця". (Журналь де ль'аматер д'ар).

„Гуцалюк, зовсім молодий, вступив на шлях свобідної інтерпретації реального. Він обдарований. Деякі полотна, знаменито скоструовані, дзвінкі тонами, подобаються. Іншим бракує єдности, але вони висловлюють радість. Все вкупі інтересне". (Л'інформасіон).

„Молодий американський маляр Гуцалюк більш натякає як стверджує. Його кольори, дуже густо накладені, залишають мало місця рисункові, але творять вкупі гармонійну єдність. Цей маляр без сумніву зайде далеко" (Семен де Парі).

Признаюся, що я, прочитавши цих кілька (це ще не всі!) рецензій — перелякалася. Чи не забагато це при першій виставці й чи, бува, часом Гуцалюк не зробиться „модним" малярем? Чи ці його „шукання" підуть до завершення, чи так таки блискучими шуканнями і залишаться?

Але заспокоїла мене одна деталь, яка, до речі, повторялася майже в усіх рецензіях. Це — його українська національність, якої він не приховує навіть під американською натуралізацією! Тож радіймо з нової зірки на нашому мистецькому фірмаменті!

Люба Вітошинська

НОВА КНИЖКА І. СМОЛІЯ

Іван Смолій належить до тих наших письменників на еміґрації, які не ломлять свого пера, хоч їм приходиться писати в дуже важких обставинах. Одночасно він не залишає праці над собою, стараючися вдосконалювати свої твори, оскільки це можливо робити, важко працюючи на прожиття родини.

Почав він писати оповідання мавши 22 роки, і перше його оповідання „Зустріч" появилося було в львівському щоденнику „Наш Час" в 1937 році (народився в 1915 році). Тоді пробував він своїх сил і в повісті і в драмі, але могла появитися тільки його п'єса „Мета" в 1939 році, а його повість „Гранатові історії" вже не побачила світу, бо на перешкоді стало „визволення" Західньої України російськими комуністами. На еміґрації вдалося йому видати збірку оповідань „Дівчина з Вінниці" та повість „Кордони падуть".

Читачі „Свободи" може пригадують собі деякі його оповідання, друковані на сторінках цього щоденника, з яких двоє ввійшло до цієї збірки, названої автором „Манекени"*). В цій збірці надруковано 5 оповідань: „Будівничий Сонячного проспекту", „Блудний син", „Манекени", „Останній бій" і „Жрець сліпої богині".

Коли дивитися на цю збірку І. Смолія зі становища клясифікації літературних жанрів, то, може, не треба ці твори називати „новелями", як це зазначено на титульній сторінці, бо деякі з них є оповіданнями, а не новелями. Та ніхто не зможе закинути авторові, що не опрацьовує він композиційно своїх творів і не старається, щоб їх легко було читати.

Смолієві герої — це не тільки українці в старому краю та іміґранти в цій країні, але також і поляки, жиди та німці. Всі вони не знаходять щастя на землі. Донька польського поміщика Марія, яка з любови одружилася з сином вбогого побережника, архітекттом Зубером, „здригалася, бачачи облуду й нещирість свого оточення, багатьох женихів, що їх минуле було невідоме і майбутнє не могло бути краще". Не знайшов щастя в Америці і Михайло Дзюбина, який без благословення матері втік за море, шукаючи кращого життя. Не знайшов радости життя і суддя Копач, якого єдину дочку Зоряну замучили в польській тюрмі, заарештовану за боротьбу проти наїзників. Гинуть і брати Курт і Ганс Вебері. Курт згинув на фронті, пішовши з гітлерівською армією поневолювати для слави „фюрера" світ. Він писав Гансові в Німеччині:

„Я все літо перебув у боях. Ворог не тільки перед нами, він скрізь. Вся ця земля, кожна її балка, кожний садок чаїть у собі засідку. Нас наскакували, відтинали від зв'язку, та я все виходив цілим".

Але трапилося нарешті так, що отой „безсмертний" Курт, як він сам про себе писав братові, опинився в такому бої, що „лави ворога закрили йому світ". Ганс, побачивши в кіні, де подавали звіт воєнного кореспондента про бої на східньому фронті, як гине його брат, витягнув револьвер із кобури і почав стріляти на екрані ворогів. І знову песимістичне закінчення.

„Ганс зрозумів тоді на мить, мов усвітлі блискавки, що все це фантом, що він уже потойбіч реального світу, звідки вороття немає. І він приклав ще задимлене дуло до скроні, щоб уже справді ні вертатися назад".

Українські герої у творах І. Смолія „якісь інші" від людей інших національностей, як про це говорить старий жид до колишнього судді Копача в великому американському місті.

„Інші якісь. Скільки тут всіляких народів з цілого світу скупчилося в цьому місті. А я все пізнаю вашого між ними. Ви не такі, як інші. Щось у вас вічно на серці. Чогось шукаєте всі... У подільському селі вибиралися діти в ліс шукати такої квітки серед літа. Квітки щастя. Але, чи ви маєте щастя? То на вашому обличчі відбита душа землі, яку я знав".

Але й українські персонажі в Смолія не є щасливі. Герої інших національностей в його творах не знаходять вдоволення тому, що не здобувають матеріяльних дібр на землі, а українці не можуть знайти справедливости і правди в цьому світі. Проте, з оповідання „Жрець сліпої богині" виходило б, що взагалі не можна знайти не тільки щастя, але навіть і правди на землі.

— „Правду? Хочеш знайти правду? — питається друге „я" Копача.

— Хто ти, що палиш мене пекучим сумлінням все життя?, — відповідає Копач.

— Хто я? Я той, що ти ним не був, а міг бути. Я твоє друге „я". Ми обидва — як повіки одного ока. Коли людина підведе їх, між ними замерехтить позірний світ. Важко бачити правду за життьовим мерехтом. Але повільно й невхильно змикаються знову повіки. І аж доторкнуть об себе смертнохолодні, розкривається перед нами сліпуча Правда".

Можна б побажати авторові, щоб він більш життєрадісно дивився на світ, бо ж та його „сліпуча Правда", виявлена перед смертю Копача, повинна бути для його героїв і життєвою втіхою на цьому світі.

Л. Луців

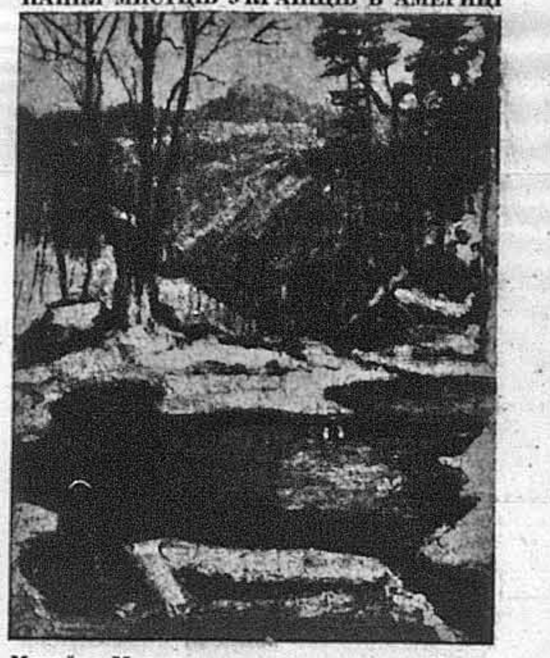
*) Іван Смолій. Манекени. Новелі. Видавництво Миколи Денисюка. Буенос Айрес. 1956. ст. 164. Обкладинка роботи Б. Крюкова. Мовна редакція і „Передмова" Гр. Голіяна.

СХИЛЮСЬ...

Схилюсь над чистою водою
Біля Дніпра — відчую знов,
Якою ніжно - молодою
Горить в душі моїй любов.
А як почую рідну мову, —
В мені акордами звучить,
Співає, грає кожне слово,
Яке не можна не любить.

ВАСИЛЬ ГРІНЧАК

З П'ЯТОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Михайло Мороз „Зима"

З приводу статті про Ваґнера

Як постійний читач „Свободи", я завжди з нетерплячкою чекаю на черговий додаток „Література і Мистецтво". В ньому завжди знаходиш цікавий свіжий матеріял, що стосується сучасного українського культурно-мистецького життя, або, в зв'язку з тією чи іншою ювілейною датою, присвячений, так би мовити, культурній спадщині минулого. Це є, звичайно, дуже добре, але, на жаль, автори ювілейних статтей не завжди, як слід, опрацьовують біографічний і фактичний матеріял, цим самим дезорієнтують читача. Наведу деякі приклади. Свого часу (в кінці минулого року) „Свобода" умістила замітку про Моцарта (на жаль, не можу пригадати прізвища автора), в якій було сказано, що геніяльний композитор помер у віці 44 років, тоб-то на вісім років пізніше ніж справді, тому, що прожив він всього неповних 36 років.

Недавно, 1 березня, в додатку „Література і Мистецтво" з'явилась досить велика стаття п. Ярослава Зубаля, присвячена другому великому німецькому композиторові Р. Ваґнерові, з нагоди 100-річчя „Валькірії". В цій статті не все є в згоді з історичною правдою. Автор статті пише, що Ваґнер на 57 році життя „одружився з Косімою фон Бюлов„ сестрінкою Ліста". Насправді Косіма була не „сестрінкою" Ліста, а його рідною дочкою від графині Даґу, з якою він жив 5 років і від якої мав троє дітей.

Далі автор подає дуже довгий список композиторів — сучасників Ваґнера, до яких зараховує мало не всіх композиторів 19 сторіччя. Не можна заперечувати, що сучасниками Ваґнера були Верді, Шуман, Шопен, Ліст, Мендельсон, Берліоз і деякі інші, але великий сумнів викликає, коли до них зараховується Вебера, Шуберта, Бетговена і... Равеля (1875-1937!). Вебер помер у 1826 р., Бетговен у 1827, Шуберт в 1828. В цей час Ваґнер був у віці 13-14-15 років і лише починав вчитися гри на фортепіяно. Його творча музична діяльність почалась значно пізніше, коли трійка великих композиторів була уже в могилі. Ще більше незрозумілим є зарахування до цієї ж групи „сучасників" французького композитора Мориса Равеля, який народився 1875 року, коли Ваґнерові було 62 роки і якому в рік смерти Ваґнера (1883) було всього вісім років.

Автор статті перераховує потім різних визначних людей, які жили в „добу Ваґнера" і разом з іншими, „за компанісю", зачислює до них також і Гете. „Старей Олімпієць" був би дуже здивований, коли б це почув. Коли Гете помер, маючи 83 роки (1832 р), то „доба Ваґнера" ще й не починалась. Ваґнер тоді був 19-річним юнаком, крім кількох аматорських композицій нічого ще за собою не мав, не написав ще жадної опери (його рання опера „Рієнці" вперше побачила світ на дрезденській сцені в жовтні 1842 року, а „Тангайзер" — на три роки пізніше), і взагалі був незнаним у широкому музичному світі. Отже, твердження, що Ґете жив у добу Ваґнера виглядає більше ніж дивним.

Який висновок з усього цього можна б зробити? — Побажання, аби автори ювілейних статтей старанно опрацьовували фактичний матеріял (історичного та фактичного порядку).
Міннеаполіс, Мін.

Ол. Филипович

ВИСТАВКА ПРАЦЬ СЛУХАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ СТУДІЇ У ФІЛАДЕЛФІЇ

В днях 19 до 26 травня ц. р. відбудеться виставка праць слухачів Мистецької Студії в „Third Federal Saving Bank" у Філаделфії, на запрошення цього ж банку. Виставка відбудеться в новому будинку банку при:

Boulevard Roosevelt'a і Unruh Street.

Одночасно в тім же банку, в іншій залі буде влаштована виставка праць українських мистців, членів Відділу Об'єднання Мистців Українців Америки, проживаючих у Філаделфії.

Зруйнована могила М. Аркаса

Про те, як поставилося місцеве советське начальство до пам'яті визначного українського композитора, автора опери „Катерина" і відомого етнографа Миколи Аркаса, довідуємося з часопису „Радянська Культура", що виходить у Києві. „Біля південної стіни кладовищенської церкви м. Миколаєва — читаємо в дописі кореспондента цього часопису, — знаходиться велика яма, прикрита клаптями оцинкованого заліза. Колись тут була могила трьох видатних діячів нашої вітчизняної культури: засновника міста Миколаєва і одного з основоположників Чорноморської фльоти М. Л. Фалєєва, історика Чорноморської фльоти З. А. Аркаса і композитора та етнографа М. М. Аркаса. Огорожа зруйнована, і залишки її валяються на території кладовища. Здавалося б, що ця могила варта уваги потомків. На жаль, цього немає. Про впорядкування зруйнованої могили писалося в обласній газеті „Бугская Заря" ще 26 вересня 1956 р. Писали ми й до редакції журналу „Советская Музыка". Редакція переслала листа обкому партії з проханням вжити заходів. Минає вже березень місяць, а могила, як і раніше, занедбана. Не можна обминути мовчанкою й те, що Миколаївська філармонія не познайомила досі миколаївців хоча б з уривками твору свого визначного земляка".

„Культурне" життя на Донбасі

Ось як описує кореспондент київської газети „Радянська Культура" життя молоді, змобілізованої на роботу в донецьких шахтах:

„На шахті ч. 3 в селищі Об'єднаному, Макіївського району, нас вразила така картина. Група парубків оточила єдину тут харчову крамницю. Вона була зачинена. Виявилося, що завідувачка крамниці зачинила її серед білого дня й пішла додому, а робітники залишились без сніданку. При шахті немає їдальні, і одинока в селищі кантина (буфет) відкрита тільки в ті дні, коли видають заробітну платню. У шахтарських гуртожитках холодно й незатишно. У клюбі вікна незасклені, дах протікає. Вся культурно-масова робота зводиться по суті до показу кінфільмів. Однак, демонструє фільми людина, яка не має прав кіномеханіка, і тому, зрозуміло, сеанси відбуваються на дуже низькому технічному р і в н і. До того ж на кіномайданчик, розрахований на 350 місць, продають 500—700 квитків. Взагалі, про яку культ.-масову роботу не можна говорити, коли клюбом керує... сторож житлового відділу шахти, людина з двоклясовою освітою. В селищі ніде купити пера, чорнила, олівців, не кажучи вже про газети та книжки, — тут немає жадного книжкового кіоску. Щоб якось прикрасити собі життя, молодь в літній час влаштовує танці просто на дорозі. Ці розваги нерідко закінчуються бійками з шоферами проїжджаючих автомашин..."

БІБЛІОГРАФІЯ

ПОЕЗІЇ

● **Богдан Рубчак. Кам'яний сад.** Поезії. Об'єднання Українських Письменників „Слово". Обкладинка мистця Константина Мілонадіса. Ню Йорк, 1956, ст. 64.

● **Богдан Бойчук. Час болю.** Поезії. Об'єднання Українських Письменників „Слово". Ню Йорк, 1957, ст. 64. Обкладинка роботи Бориса Пачовського.

● **Ніна Мудрик. Намистечко.** Пластова Бібліотека, ч. 1. Клівленд, Огайо. 1955. ст. 34.

● **Володимир Скорупський. У дорозі.** Поезії. Накладом автора. Обкладинка роботи мистця Івана Кейвана. Едмонтон, 1957, ст. 56.

● **Юрій Буряківець. Виноградник.** Поезії. Перемога, Буенос Айрес. 1956. ст. 324. Обкладинка роботи Якова Гніздовського. Заставки розділів книги роботи мистця Б. Мухина.

ЗБІРНИКИ

● **Український Збірник.** Книга 9. Інститут для вивчення СССР. Мюнхен, 1957, ст. 182 (Циклостиль).

ЖУРНАЛИ

● **Український Місіонар у Бразилії.** Прудентопіль, 1957, ч. 3, березень 1957, ст. 16.

● **Овид.** Рік УІІІ. Ч. 4 (81). Шикаґо-Торонто, 1957, квітень, ст. 32.

● **Біблос.** Журнал бібліографії, критики і рецензій. Рік III, ч. 4. Квітень 1957. Ню Йорк, 1957, ст. 16 (Циклостиль).

● **Вільний Український Робітник.** Січень, 1957. Париж, 1957, ст. 10. (Циклостиль).

● **Учительське Слово.** Орган Українських Педагогів у вільному світі. Березень, 1957, ч. 3 (13) рік III. Торонто 1957, ст. 16.

● **Ми і Світ.** Український магазин. Рік VIII, ч. 4, Квітень 1957. Торонто, 1957, ст. 48.

● **Вісті Українських Інженерів.** Рік УІІІ, Ч. 1. Січень-лютий 1957. Ню Йорк, 1957, ст. 20.

● **Голос Спасителя.** Рік 29. Ч. 4. Квітень 1957. Йорктон, Канада, 1957, ст. 64.

● **Обнов'лння.** Рік III, ч. 1 (3) Вінніпеґ. 1957. ст. 32.

● **Жіночий Світ.** Рік VIII. ч. 3 (87). Березень, 1957. Вінніпеґ, 1957. ст. 24.

● **Українське П р а в о славне Слово.** Рік УІІІ. Ч. 4. Квітень 1957, Савт Бавнд Брук, 1957, ст. 24.

● **Мета.** Орган української національно-державницької думки. Січень-лютий 1957. Ч. 1 (17). Мюнхен, 1957, ст. 16.

● **Учительське Слово.** Орган українських педагогів у вільному світі. Рік III. ч. 4. Квітень 1957. Торонто, 1957, ст. 16.

● **Український Вістник.** Єпархіяльний орган Української Православної Церкви в Америці. Рік 28, ч. 1. Ню Йорк, 1957, ст. 16.

Микола Кульчицький

ТРІЮМФ НЕСТОРА ГОРОДОВЕНКА

(Перший концерт хору ім. Леонтовича у Львові).

Прийшов день концерту. Телефон у Концертовому Бюрі безперервно працює. Кожний хто своєчасно не подбав про квитки вступу на залю, просив, благав десь вирвати хоч два або хоч один квиток, щоб тільки могти бути на концерті. Усі квитки були вже випродані. Ще дехто пробував щастя адміністраційним ходом у театрі, ще дехто шукав зв'язку зі знайомими акторами, оркестрантами, режисерами. Але все надаремне. Годину перед початком концерту черга при вході до театру, як під большевицьким „універмагом". Білетери сповняють свою функцію скоро і вправно. У фойє проходжуються пари. Дехто курить, дехто обговорює ще непочатий концерт. В усіх радісний і цікавий настрій.

Перші світляні сиґнали. Фойє театру порожніє. Усі спішать на свої місця. А тим часом за кулісами гамірно. Роблять пробу, як виходити на сцену. Жінки поправляють свої плахти, вирівнюють підтички, під одну лінію. Тим, які хотіли б показати свої кучері, п. Віра і п. Татарко помагають зробити посередині голови розділ, бо ж так в українському народному одягу мусить виглядати українська дівчина.

Одній нашій хористці зі Львова ніяк не хотілось цього робити, але остаточно мусіла погодитись з фактом і досвідом старших і таки розділ на голові зробила. Кучері трохи просмикувались з-під віночка, але вже дали їй спокій, бо дівчина ще трохи була б прослезилася. З хлопцями було все в порядку. Прийшов третій сиґнал. Завіса пішла вгору, і почалося. Згідно з вказівками перші виходили жінки і то з двох боків, зупиняючись півколом на середині перед підвищенням для дириґента. За жінками вийшли і уставились на своїх місцях чоловіки. Цілий час публіка вітає нас оплесками. Все пройшло імпозантно, і точно.

Стоїмо з погідними обличчями цікаві, що з того вийде. Нараз зривається буря оплесків. На сцену входить Нестор Городовенко. Входить серйозно і певно. Це ж йому не перший раз. Скільки то разів його вітали по Україні, в Московщині, а навіть у Франції. Він знає собі ціну. Він знає, що так було скрізь і тут, у Львові, не може бути інакше.

Оплески поволі затихають. Слухачі чекають на перші тони. Ні одного шелесту, чи скрипіння крісла. Тиша, як у церкві. Нестор підняв руку і почалась містерія української пісні. Малий Олекса, чи як його кликали Сашко, якого малощо видко за спинкою крісла, виконує бездоганно, по мистецьки і чутливо вивчене. Нестор спокійний, вдумливий, і в той час великий, творить. Ми, хористи, дивуємось собі, де у нас така сила голосу, де у нас така певність, де у нас така соковитість і ніжність. Усе за рукою Нестора. Творимо разом з ним.

Полилась рвучким потоком українська пісня, і вже немає страху. Львівський Оперний Театр, не чув такого співу. Мури старого театру дивуються. Тут ще такого не творилось. З д а є т ь с я, що гребля прорветься і мури не видержать. Пісня українська, як вільна пташка, вилетить на вулицю українського Львова. Дарма, що тут співали різні солісти, різні хори... Виконувались опери усіх відомих композиторів світу. Так, це була музика! Але тепер це щось інше. Там була творчість, там було мистецтво, це незаперечне, але тут співає душа. Співає українська душа, якій здається, що наближається воля. Вимріяна, вилеліяна, довго, довгождана.

Ми всі в екстазі. Ми нікого не бачимо, тільки один Нестор перед нами як дороговказ. Ми ідемо беззастережно за ним. Кінчається. Ще останній напрям руки і кінець пісні. Заля переживає те, що сталось. А сталось багато. Гураґан оплесків сколихнув залею. Так. відповіли слухачі на першу пісню. Це була до слів Олеся, муз. Ступницького „Для всіх ти мертва і смішна".

Заля поволі почала притихати. І знову тиша. Полились лагідні й ніжні тони нашої глибокої змістом, старої історичної пісні, завжди дорогої нашому серцю М. Леонтовича „Ой, горе тій чайці". Це улюблена пісня Нестора. У її виконання він вкладав свою велику любов і майстерність. Відчував своєю душею ту велику траґедію, яку пройшла і переживає многострадальна наша Україна. Ми, хористи, зрозуміли Нестора. Чим далі, тим більше переживав він, чим далі, тим більший жаль і біль стискав його серце. Вже заблистіли у його очах сльози. На останньому куплеті наш дорогий Нестор опускає руки і ні ворухнеться, а сльози течуть без стриму. Своїм специфічним рухом витирає очі, якби засоромлено. Нестор не дириґує, а пісня сама пливе крізь сльози. На фразі.. „верніть моїх часняток, діточок маленьких" обличчя хору зворушені, а вірність проспіваної фрази така велика і така благально тужлива, що у нас здається серця розірвуться.

Проспівали. Заля завмерла. Слухачі включилися в переживання хористів. Усі відчули цей наш великий біль і, здається, не хочуть профанувати цієї святої тиші, яка настала по останньому акорді... І нараз... фатаморґана зникла. Слухачі спам'ятались. Це ж було до крайности майстерно виконане. І оплески сколихнули залею. Нестор поволі повернувся обличчям до слухачів і своїми ніжними і ще вогкими очима дякував.

І знову пісня. І знову оживають ліси, ріки, гори, золоте сонце у блакиті; степ поля, луги, могили. Колись була радість, веселість, а тепер сум і жаль. Поля, степи, вкриті трупом. Чорний ворон клює очі. Тирса шумить на могилі. Степ співає, а вірний його друг вітер, несе сумну пісню. Кинув він вістоньку під стріху козацьку. Розповів, що муж не вернеться, не приголубить уже своїх діток, що батька вбито, порубано у чистому полі, що сина одинокого у ясир неволю взяли. То тут, то там, скрізь він загляне і скрізь подасть і передасть те, що степ йому розказав. А там Божа Мати рятує монастир від навали поганця, а там... і пливе пісня тужлива. І нараз обличчя хористів міняються і виходить весела, жартівлива пригода, як кулик залицяється до чайки. Далі знову веселий образочок до музики М. Леонтовича „Ой, нас, братці, п'ять". Ще одна на чоловічий хор про волошина, як косив сіно, і Кошиця „Ченчик". Пісня технічно складна, характером нагадує танок польку. Побудована звуково у слові на шелестівках, яка при доброму виконанні дає повне враження гомону підківок на току чи мураві. Ця пісня нам вдалася і завжди викликувала у слухачів захоплення.

Кінчається перша частина. Треба було бачити, що творилося в залі. Публіка шаліла з радости. Це ж для неї небуденний мистецький бенкет. Це свято української пісні. Коло льожі у проході стояла група наших акторів на чолі із одним із корифеїв нашої сцени а цей дарма, що вже людина старша і на своєму віку бачив не одну мистецьку імпрезу і то такого самого характеру, не видержав і бив у долоні, як малий хлопчина. Радість зустрілась з подивом. Завіса то підноситься, то опадає. Нестор кланяється.

Перерва. Заля порожніє. Люди п'яні від радости і враження, ідуть зачерпнути повітря на повні груди. У кожного гордість вписана на обличчі. Це ж наш хор! Це ж наш Нестор Городовенко! Де є подібний до нього? Хто із наших „сусідів" може похвалитись таким велетнем? Фойє театру гуде. Немає вже ніяких застережень, немає вже поділених думок, немає вже, побачимо... може... Вже сталось. Вороги, скептики, маловіри прозріли. Не треба було ніяких дискусій, доказів, виправдувань, агітації. Пісня рукою Нестора сказала все. У цьому розгарі, ще не прочунявши з останніх акордів першої частини, світляні сиґнали дають знак, що починається друга частина концерту. Усі спішать на свої місця, щоб не проґавити ні одного тону. Вже усі на місцях. Третій сиґнал. Світла поволі гаснуть. Завіса пішла вгору. Нестора вітають знову гучними прихильними оплесками. І... котиться широка, насичена сумом (Ревуцького) „Ой, з-за гори туман налягає". Гарна пісня, але гнітюча. Багата на муз. нюанси і майстерна своєю структурою. Проспівали, а слухачі заворожені красою змальованого образу відповідно реаґують.

І знову трагедія дівчини, яку розлучили з любим злії люди. Ніжна, ніжна, насичена глибоким драматизмом М. Леонтовича „Зашуміла ліщинонька". Публіка слухає, торжествує. Така краса. Така гарна, така чудово цілюща наша українська пісня. Немає в світі другої такої. Хотілося б слухати і слухати...

Бадьора маршова, динамічно сильна пісня (М. Лисенка) „Максим козак Залізняк". Клявіші під рукою Саші вистукують ритмічно і чітко нотки, імітуючи стукіт кінських копит. На цьому тлі ми бадьоро і переконливо малюємо постать нашого великого леґендарного Максима, постраху для ворогів. Ми хористи дуже любили цю пісню, бо вона давала можливість заблистіти голосом повно і широко. А далі слідує друга постать нашої історії, очайдуха Нечая. Немає для нього ніякої небезпеки. Знає він, що ворог боїться його, як вогню, тому, не зважаючи на усі перестороги товариства, гуляє. Але ворог не спить. Великою силою вдаряє. За всяку ціну хоче дістати Нечая в руки. Очайдушний бій з переважаючим десятикратно противником, і буйна голова Нечая покотилася. І знову: українське село. Село у своїй повній красі і щирій простоті. Стоїть гурт дівчат і хлопців. І нараз на повні ґруди — пісня. Одна з дівчат заспівує. Тут немає школи, тут не чути, як каже Нестор, консерваторії. Пісня, що її початок дала українська природа. Соковита вона і сильна, як сильні можуть бути голоси здорових українських дівчат і хлопців.

Під час виконування цієї пісні трапився маленький випадок. Очевидно не для нас. Ми співали блискуче. В найближчій льожі до сцени сиділо товариство жінок і чоловіків. Як наша Валя вдарила в першу ноту співаного притиску, а вдарила так сильно, що, здається, почути можна було цей голос на кінці Львова, котрась з пань в льожі засміялася придушеним й іронічним, некультурним сміхом. Городовенко не видержав і глянув вбік, але так подивився, що ця пані, здається, до смерти не забуде цього погляду. Нестор уміє багато зором сказати. Уявляю, що там мусів бути гнів і жаль, і безмежне співчуття для профана. По цій пісні заля сколихнулася і після бурі оплесків наша Валя мусіла ще раз її повторювати. Це був „примітив", який був співаний вперше на Галицькій землі Нестором Городовенком.

„Повій, вітре, ой, да вітерочок" — була передостанньою піснею нашого концерту. Пісня, до якої акомпаніював наш молодий Сашко, вступаючи в ряди хору.

І тут він себе перевершив. Він не грав своїми віртуозними пальцями. Він грав серцем. І сипалися нотки найшляхотнішим камінням. Найчистіше золото відчувалось в його музиці і, здавалось, не він акомпаніює нам, а ми йому. Розкішна, ніжна ораторія українського вітру. Слухати і молитись. Вдячний слухач і тут нагородив нас усіх за наш труд, а Сашка зокрема. Кінцева пісня, яку опісля Нестор включив в репертуар колядок і щедрівок, „Колядниця" Козицького викликала знову довго не вмовкаючі оплески. І ту пісню Нестор знову був примушений повторити. Ще довго публіка оплескувала нас, ще довго просила ще співати, але Нестор концерт закінчив.

ДИТИНА-ФЕНОМЕН

Мільйони людей у цій країні, що слідкують за кращими програмами на телевізії, спостерігали в останніх двох місяцях незвичайне видовище. З подивом дивилися вони на десятилітнього юнака з Бронксу, якому на ймення Роберт Стром. Не буде перебільшенням, коли скажемо, що Америка, від часу її відкриття Колюмбом, не бачила такої геніяльної дитини, як цей скромний юнак з Ню Йорку!

Журнали й часописи, пишуть про нього, що він — найбільш популярна особа на нашому континенті, ставлять його поруч славного колюмніста Волтера Винчела чи божища телевізії, Ред Батона. Він, перший із „смертельників", здобув не тільки 64 тисячі долярів нагороди у відомій телевізійній програмі „64 тисячі запит", але й дійшов до 192 тисяч на тій же програмі, спонзором якої є відома компанія косметичних виробів, Ревлон.

Феноменальні здібности цієї дитини, що їх він виявляв у кожному виступі на телевізії, викликали глибокий подив не тільки Америки, але й цілого світу. Його батьки пересічні люди, професіоналісти. Батько — учитель механіки в одному з гай-скулів долішньої частини Ню Йорку, мати — також бувша вчителька.

Коли малому Робертові було три роки, він вмів уже читати. На п'ятому році життя навчився писати на писальній машині і орудувати рахунковою машиною. Найбільш улюблені його предмети — альгебра, геометрія, тригонометрія й калькуляція... Саме в цій ділянці, з астрономією й електрикою включно, здобув він собі небувалу славу і гроші. Робертом заінтересувались професори університетів, науковці, він дістав ряд стипендій на дальшу науку і багато запрошень — відвідати найславніші „святині науки" в ЗДА, із славною „фабрикою" атомової зброї в стейті Алабама включно.

Тим часом йому тільки десять років, він ходить до п'ятої кляси народньої школи. Каже, що не дуже любить історію та літературу. З школою має одну тільки „мороку" — як сам каже: вона не дає йому того, чого він бажає... Відомо, п'ята кляса елементарної школи! Його душа рветься до електронів, фізико-математики, астрономії, а тут треба ходити до дитячої школи...

Як на своїх десять років, він трохи замалий. Високе чоло, довге й буйне волосся, поважне личко. Хоч батьки кажуть, що він любить сміятися, цікавиться спортом, читає лише „добрі" книжки — наукові. Не зносить „каміксів" і взагалі фантастичної літератури. На запит аноисера Гола Марча — біля відомої телевізійної „будки" цієї програми — що йому найбільше імпонує: слава, чи гроші, відповів: „Наукові питання, що їх ви мені ставите"....

Як відомо, малий Роберт спинився на 192 тисячах долярів. Він не пішов вище, тільки тому, що така була воля його батьків, які рішили не „перемучувати" сина і себе телевізійною програмою. Наприкінці його останнього виступу вони заявили, що тільки тому погодилися на участь своєї дитини в цій славній і важкій програмі, щоб іншим батькам показати, які потенціяльні здібності криються часом в неодній дитині, тільки на жаль, часто ці молодечі таланти занедбується.

М. В.

● У Пакістані випав в останньому дні квітня ц. р. град завбільшки за куряче яйце. В одному місті 17 осіб згинули, не встигши скритися. Всі вікна в цьому місті вибиті.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бофало, Н. Й.

„Ясні зорі" й „Червона шапочка".

Добре зробив драматично-музичний ансамбль у Бофало, що виставив „Ясні зорі" Б. Грінченка. Цією виставою глядачам нагадалося про часи тяжкої боротьби проти турецько-татарських наїзників у XVI-XVII віках. Разом із нещасливими невільниками вони відчули тугу за Рідним Краєм, і, як і ті, зміцнили свою віру в те, що навіть у найтяжчі хвилини не повинна вгасати віра й надія на кращу долю свого краю й народу.

Як відомо, історична драма „Ясні зорі" показує групу українських козаків-невільників в турецькій неволі та їх втечу на Україну.

Центральну ролю Амини грала пані Анна Ткачук, провела її бездоганно, з переконанням і глибоким відчуттям. Як показали її виступи в кількох попередніх виставах, драматичні ролі що ними змальовуються глибокі людські переживання — це стихія, де вона найкраще може себе виявити. Слава Веренчук добре відіграла ролю спритної й хитрої служниці Фатими дуже природно. Зенон Дергак у ролі Дмитра почував себе на сцені вільно, гра відповідала цій ролі. Було б ще краще, коли б звернув увагу на інтонацію голосу. Олександер Ткачук був у ролі старого невільника, своєю грою часто викликав справжнє зворушення у глядачів. Олена, що її відіграла панна Зоя Миколенко, добре передала свою ролю. Адам Антонишин не міг виявити своїх артистичних здібностей у дуже короткій ролі, але його заслуги великі як режисера й декоратора. Ю. Гудим'як (Алі Баша) грав спокійно і звідчуттям. Лише в кінцевій дії був дещо заспокійний. Ф. Плотиця (доглядач) добре передав ролю лютого яничара, який знущається з ненависних „гяврів".

Загально вистава справила добре враження на присутніх, які численно заповнили театральну залю. Сцена в п'ятій дії (в темниці) була потрактована надто реалістично.

Дуже добрі декорації, включно з квітами й водограєм у саду Амини, барвисті одяги (тільки у деяких невільників неприродно нові) гармонійно доповнювали гру артистів, які багато попрацювали, під керівництвом п. Адама Антонишина, щоб дати українському населенню м. Боффало культурну й естетичну насолоду.

На рахунок заслуги перед українською дітворою м. Боффало, треба поставити цьому самому драматичному ансамблеві і дві, протягом останніх місяців, вистави „Червоної шапочки".

Хто з дітвори у всьому світі не знає казки про „Червону шапочку"? Знають цю казку й діти українські. Знають із переказів дідусів та бабусь, а може, часом, і з книжок. І тим більше приємно й радісно було українським дітям у Боффало побачити на театральній сцені живе втілення знаних учасників тієї казки — дівчинки Олюсі — „Червоної шапочки", бабусі Ганни, Вовка, Собаки-Бриська, і неминучих у дитячих виставах такого роду — живих Зайчиків.

Добре театрально підготовлена, в чудових, справді чарівних декораціях лісу, роботи режисера ансамблю п. Адама Антонишина, включно з живими квітами, й пташками, вистава залишила незабутнє враження у численної дітвори, у більшості, напевне, на все життя.

Трохи модернізовану (ушляхетнену) народну казку про „Червону шапочку" в Боффало поставили в віршованій обробці Я. Вільшенка (Лотоцького). З оригінального змісту викинуто неестетичні картини поїдання вовком дівчини і розрізування живота. Замість того, в трагічний момент наміру Вовка з'їсти Олюсю, випадковий стрілець (п. Зенон Дергак) із-за куща застрелив Вовка і викликав бурю радощів у дитячої авдиторії. І це добре.

Добре відіграла ролю „Червоної шапочки" 11-тирічна Аля Ткачук. Її справжня мама, а за виставою — бабуся, пані Анна Ткачук, грала бездоганно. П. Адам Антонишин у ролі Вовка і п. Олександер Ткачук у ролі Пса-Бриська, своєю доброю грою тримали дитячих глядачів у великому напруженні.

Танці Алі Ткачук і Зірки Яцишин, під сопілкову гру старого гуцула п. Мацькова гарно доповнювали добре підготовлену ансамблем виставу. А живі Зайчики, в фінальній картині, що з насолодою товкли кулачками вбитого вже Вовка, викликали справжню бурю вдоволення у дітвори. Зайчиками були: Ліда Антонишин, Леся Осташук і Роксоляна Ткачук — усі в віці 3—5 років.

Одяги для численних учасників вистави, за проєктом п. А. Антонишина, шили пані А. Ткачук та А. Яцишина.

Олександер Воронин.

Клівленд, Огайо

Великодня вистава.

Старанням пластунок Ларісси Зварич і Арети Олінкевич виклопотано і уладжено у виставовому вікні Нешенел Сіти Банк при 6233 Евклід Евню (напроти фірми Тейлор Ко.) Великодню Виставку, яка тривала від понеділка 15 квітня до понеділка 22 квітня включно. Ця скромна розмірами виставка притягала тисячі глядачів і виказувала велике заінтересування чужинецької публіки. В опінії дирекції цього Банку жадна з попередніх вистав в цьому вікні (а ці вистави там міняються дуже часто!) не заінтересувала такого великого числа прохожих і це для них добра реклями. Реклями для Банку це так, але яка велика і гарна пропаґанда для українців, коли десятки тисяч осіб оглядає цю виставку на найкращій вулиці, в центрі міста в передсвяточному сезоні! Відповідні написи вияснювали чужинецькій публіці деякі предмети а відкриті сторінки Історії України анг. мовою, давали їм змогу принагідно познайомитися з нашою історією та культурою — мистецтвом.

Л. Б.

Нова Управа Українських Злучених Організацій.

На Загальних Зборах УЗО-ій, які відбулися дня 11 березня б. р., вибрано нову Управу в такому складі: адвокат Омер Малицький — голова, інж. Мих. Хроновят — містоголова й орган. референт, д-р Тарас Антонович — другий містоголова й культ.-освітній референт, Ольга Бакага — пресова референтка, мґр. Микола Данилевич — секретар, Іван Клим — скарбник, Василь Камінський — фінанс. реф., проф. Маріян Дуб — реф. Нац. Фонду. Виділові і їх заступники: д-р Фаріон, Яремкевич, Попович, Запаранюк.

Ольга Бак.

Бетлегем, Па.

Шевченківські Роковини.

Українська громада Бетлегему відзначила цьогорічні Шевченківські Роковини святочним концертом, який відбувся 31-го березня в залі української католицької церкви. Як минулих років, так і цього року, концерт відбувся заходом парафії і організацій. Свято відкрив вступним словом місцевий парох о. Євген Цегельський, потім відспівано американський гимн.

По відспіванні „Заповіту" слідував реферат, старанно опрацьований п. Євгеном Михайловим. Пізніше йшли хорові точки, виконані місцевими хорами. Жіночий хор відспівав пісню „Думи мої". Маленька Маруся Віллнич гарно віддеклямувала вірш про Тараса Шевченка — „Сонце України", жіночий хор відспівав пісню „Чи я в лузі не калина була". Гарно відспівав баритоновим сольом пісню „Реве та стогне" п. Михайло Рибак. „Лебедин" Тараса Шевченка помистецьки продеклямувала п-не Марійка Михайлів. Мішаний хор відспівав пісню „Сонце заходить". Пісні були добре вивчені, особливо з добрим звучанням голосів була виконана пісня „Сонце заходить". Підготовкою хорових точок та цілістю свята займався п. Гнат Елдазюк.

Свято закінчено співом національного гимну.

При кінці свята голова Відділу УКК п. Михайло Брус подякував усім виконавцям та подав до відома присутнім, що збірка, яку перевели пані Анна Ділі, Текля Морісон і Йозефіна Феретті дала гарний вислід, з гроші вислано на народні цілі.

П. Г.

● Джеймс Блеквуд, американець, власник ресторану в Японії, твердить, що його 23-річного сина Доналда з молодою дружиною-кореанкою і 8-місячною дитиною схопили китайські комуністи. Назване молоде подружжя зникло з португальської колонії Макао, а потім появились вістки, що бачили їх на недалекому острові Ляппа, що належить китайським комуністам. Джеймс Блеквуд не хоче виявити, які причини могли спонукати китайських комуністів мститися на його сині.

ПОХОРОН СЛ. П. ГРИГОРІЯ ГЕРМАНА...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

жалобна громада. У недалекій віддалі зайняв місце відділ американських вояків в уніформах, а біля них, на доріжці, якою тількищо перенесено домовину, сурмач. Коротка команда і сурма заграла мелодію, якою прощається під час війни і під час миру усіх тих, що із зброєю в руках захищали рідну країну. Опісля знову коротка команда і потрійна сальва з рушниць потрясла цвинтарною тишиною, віддаючи останній військовий салют тому, кого мали за хвилину спустити в сиру землю на вічний спочинок. Після того два вояки підійшли до домовини, зняли з неї зоряний прапор, склали його військовим звичаєм і так складений і з військовим салютом передали дружині Покійного, вдові Анні Герман. Церковною відправою та киненням грудки сирої землі на домовину, закінчено цей жалобний, хвилюючий обряд.

В Народному Домі

Похоронна валка автомобілів, такий самий порядок, як приїхала, також і залишила цвинтар, а на ньому й Того, кого супроводжала в останню дорогу: сл. п. Григорія Германа. Валка подалась до Українського Народного Дому, де — старим українським звичаєм — відбулась прощальна гостина, в якій взяло участь 80 осіб, між ними всі члени ближчої родини, а від УНСоюзу були приявні: гол. предс. Д. Галичин, який проводив церемонією, заступники гол. предсідника адв. М. Пізнак і Геновефа Жеребняк, гол. касир Роман Слободян, голова Контрольної Комісії д-р Вол. Галан і член тієї Комісії п. Петро Кучма, члени Головної Ради: п. Дмитро Шмагала, пані Марія Демидчук, д-р Ярослав Падох та пані Олена Штогрин, редактори „Свободи" А. Драган, Ів. Кедрин і Ст. Шумейко та представники поодиноких департаментів Головної Канцелярії УНС і В-ва „Свобода". Жалобну зустріч відкрив короткою промовою п. Д. Галичин, пригадуючи, як то він, прибувши в 1923-му році до ЗДА з Відня, вперше зустрівся із сл. п. Германом, передаючи йому подяку віденської студентської „Січі" за видатну допомогу для українських студентів в Европі від Української Студентської Громади в Ню Йорку, душею якої й був Покійний. Крім п. Галичина, свої співчуття Родині та УНС і свій жаль з приводу цієї великої втрати для української спільноти висловлювали: п. А. Батюк від імени УРСоюзу, д-р В. Галан від ЗУАДК, ред. В. Мудрий від УКК, п. Ю. Ревай від „Самопомочі", д-р М. Прокоп від Генерального Секретаріяту ЗП УГВР, проф. Замша від УВАН, мґр. Р. Олесницький від НТШ, а д-р Михайлів передав співчуття від Головної Управи ОДВУ. Тепло згадував Покійного адв. Томашек, що є словацького роду, але який завдяки Покійному сам „записався до українців" і став членом УНС. Короткими промовами заст. гол. предсідника УНС адв. М. Пізнака і пані Жеребняк та співом традиційного в цьому часі „Христос Воскрес" закінчено цю жалобну зустріч. Крім названих уже, в похоронах взяли участь д-р С. Демидчук, голова ООЧСУ проф. Іван Вовчук, мґр. І. Скочиляс, д-р Л. Ортинський, п. Платон Стасюк, п. Ст. Дембіцький, заслужені піонери УНС пп. І. Сидор, п. Гузар п. В. Гіль та ін., інсп. Л. Ясінчук, п. Вас. Авраменко, пані Литвиненко, проф. М. Лисогір, пані Дж. Гіббонс, п. Т. Лютвіняк, п. Гулей, пані Угорчак, п. Марко та багато-багато інших. Усім їм, як і тим, що виявили своє співчуття і жаль в інший спосіб, Родина Покійного складає щиру подяку.

● Дві 15-річні дівчини, пробуючи втекти з дому поправи в Бостоні, зірвалися з ринви на висоті 4-го поверху і забилися.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, 2-ий Відділ, Осередок Спілки Української Молоді Америки, ім. Т. Чупринки, Т-во б. Вояків УПА, — при співпраці інших Організацій Визвольного Фронту — під протекторатом Комітету Об'єднаних Амер. Укр. Організацій м. Ню Йорку, Філія УККА

— влаштовують —

в НЕДІЛЮ 19-го ТРАВНЯ 1957 р., о год. 5:30 веч. в залі Укр. Нар. Дому — при 140-42 2-га Евеню

СВЯТО ГЕРОЇВ

ПРИСВЯЧЕНЕ РОКОВИНАМ СМЕРТИ:

сл. п. Голови Директорії та Гол. Отамана Військ Укр. Нар. Республіки

СИМОНА ПЕТЛЮРИ

сл. п. Команданта УВО та Голови Проводу ОУН

ПОЛК. ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

сл. п. Голови Ген. Секретаріяту та Ген. Секретаря Військових Справ УГВР, Головного Командира УПА, Голови Проводу ОУН на українських землях

ГЕН.-ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ

та всіх ВІДОМИХ І НЕВІДОМИХ ГЕРОЇВ, що полягли в боротьбі за волю України.

ЗАКЛИКАЄМО УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ!

КОМІТЕТ

Увага! ПОВІДОМЛЕННЯ Увага!

ДО ШАНОВНИХ УРЯДОВЦІВ І КОНВЕНЦІЙНИХ ДЕЛЕҐАТІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ міста НЮ ЙОРКУ!

Відділи: 3, 5, 6, 8, 14, 25, 27, 37, 42, 46, 64, 65, 66, 69, 70, 76, 97, 104, 117, 130, 133, 142, 152, 155, 157, 158, 160, 168, 170, 171, 182, 184, 194, 196, 200, 203, 204, 209, 210, 211, 213, 219, 234, 270, 272, 275, 281, 286, 287, 293, 294, 298, 306, 310, 315, 322, 325, 342, 359, 361, 371, 380, 393, 394, 413, 435, 455, 457, 459, 485, 489, 490.

ПРОХАЄМО ПРИЙТИ НА ЗБОРИ В СПРАВІ ЗДВИГУ, що відбудеться з нагоди

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА НА „СОЮЗІВЦІ"

дня 16-го ЧЕРВНЯ 1957 року.

НАРАДИ ВІДБУДУТЬСЯ

в П'ЯТНИЦЮ 10-го ТРАВНЯ 1957 р. — о год. 8-ій вечора

в УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ — 142 Друга Евеня, Ню Йорк.

ПРИСУТНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ З КОЖНОГО ВІДДІЛУ КОНЕЧНА!

За Окружний Комітет Відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку:

М. Пізнак, предс.; П. Кучма, заст. предс.; Марія Демидчук, секр.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

ПОВІДОМЛЯЄ: закінчення ділового року 15-го травня

●

ПРОХАЄ: усіх, що ще не вислали Нац. Датку, поспішитися!

Національний Даток надсилайте:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA

P. O. Box 721, Church St. Sta., New York 7, N. Y.

Т. ОСЬМАЧКА: Ротонда душогубців (365 стор.) .... $ 3.50
„ЕЛЬДОРАДО" (вибрані твори укр. письменників) .. 1.00
І. МАНИЛО: Байкар (вибрані твори, 104 стор.) 1.00
Ю. БУРЯКІВЕЦЬ: Виноградник (320 стор.) 3.00

Замовлення та гроші висилайте на адресу Об'єднання Письменників „ВОЛОСОЖАР":

Wolosozar BOX 9752 Philadelphia 40, Pa., USA

УВАГА! РАЧЕСТЕР І ОКОЛИЦЯ!

В НЕДІЛЮ, дня 12-го ТРАВНЯ 1957 року

— відбудуться —

в РАЧЕСТЕРІ

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

ЗА ЧАШУ З. Д. АМЕРИКИ — Фінал Сходу —

між

У. А. С. Т. (Рачестер) — ПОМПЕЇ (Балтімор)

Грище: EDGERTON PARK

Доїзд — Dewey автобусом.

Початок о год. 3-ій по полудні.

ПРОСИТЬСЯ ПРО ЧИСЛЕННУ УЧАСТЬ!

Нове видання

БАТЬКИ, УЧИТЕЛІ, ВИХОВНИКИ!

Вже появилася з друку

КНИГА ВІРШІВ ДЛЯ ДІТЕЙ

ЛЕБЕДІ

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

Книга має багато різнокольорових ілюстрацій. Величина книги: 10x12 інчів. Тверда обкладинка з великою трикольоровою ілюстрацією.

Ціна $2.00.

Замовляти в:

"SVOBODA"

P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Увага! КОННЕКТИКАТ І ОКОЛИЦЯ! Увага!

„ТИРСА"

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ З ГАРТФОРДУ, КОНН.

ВИСТУПАЄ В

НАРОДНІ ТАНКИ УКРАЇНИ

ВСТУП — $ 1:00 ДІТИ — 50 ¢

Hartford
СУБОТА 11-го ТРАВНЯ 1957 р. — год. 7-ма
BURNS SCHOOL — Russ & Putnam St.

New Haven
СПОНСОР — Т-во Українська Рідна Школа
СУБОТА 18-го ТРАВНЯ 1957 р. — год. 7-ма
TROUPE JR. HIGH SCHOOL
Edgewood Street

Willimantic
СПОНСОР — Укр. Греко-Католицька Церква
СУБОТА 25-го ТРАВНЯ 1957 р. — год. 7-ма
SHEFFORD AUDITORIUM

Colchester
СПОНСОР — Укр. Греко-Католицька Церква
СУБОТА 1-го ЧЕРВНЯ 1957 р. — год. 7-ма
CENTER SCHOOL
Norwich Ave. — Route # 2

УКРАЇНЦІ міста ДЖЕРЗІ СИТІ!

АНТІН ШАРАН

ЗАКЛИКАЄ ВАС голосувати на Листу Перемоги під ч. 8 — 9 — 10 — 11 — 12 на виборчій машині.

Стейтовий сенатор James F. Murray Jr. та його співкандидати Thomas Gangemi, Charles S. Witkowski, William V. Mc Laughlin і August W. Heckman — це виборчі кандидати Листи Перемоги.

Сенатор Марей спонзорував перший в історії стейту Ню Джерзі День Української Незалежности, що його проголосив у січні 1955 р. губ. Роберт Б. Майнер у Трентоні.

Сенатор Марей, ірляндець, виявив свою приязнь Українському Народові та Українському Визвольному Рухові, не тільки в публічних виступах, але й тим, що посилає до Укр. Кат. Школи св. Петра і Павла в Джерзі Сіті троє своїх дітей. Це Джеймс (9 р.), Мері Джейн (7 р.) та Томас Джозеф (6 р.).

Сенатор Марей, один з кандидатів Листи Перемоги, взиває Вас віддати голоси на всіх п'ятьох кандидатів Листи Перемоги.

Українці! Підтримайте своїх справжніх приятелів у міських виборах Джерзі Сіти у вівторок 14-го травня 1957 р., голосуючи на Листу Перемоги. Покрутіть корбу на:

8A GANGEMI 9A MURRAY 10A WITKOWSKI 11A MC LAUGHLIN 12A HECKMAN

Ukrainian Citizens of Jersey City

ATHONY SHARAN

ASKS YOU to vote for the VICTORY TICKET

Press down 8 - 9 - 10 - 11 - 12 in the Jersey City election

State Senator James F. Murray, Jr. and his fellow candidates, Thomas Gangemi, Charles S. Witkowski, William V. Mc Laughlin and August W. Heckman are candidates for election on the VICTORY TICKET.

Senator Murray sponsored the First State Ukrainian Independence Day Proclamation in the history of New Jersey in January, 1955, when Governor Robert B. Meyner issued such a proclamation at Trenton, New Jersey.

Senator Murray, an Irishman, has proven his affection for the Ukrainian people and the Ukrainian Independence movement not only in public speeches but by sending three of his children, James, age 9, Mary Jane, age 7, and Thomas Joseph, age 6, to SS. Peter and Paul Ukrainian Catholic School in Jersey City. He is a candidate on the VICTORY TICKET and wants you to vote for all five VICTORY TICKET candidates.

The Ukrainian people are asked to support their true friends in the Jersey City election on Tuesday, May 14, 1957, by voting for the VICTORY TICKET.

PRESS DOWN LEVERS

8A GANGEMI 9A MURRAY 10A WITKOWSKI 11A MC LAUGHLIN 12A HECKMAN

Paid for by Anthony Sharan, 120A Palisade Avenue, Jersey City.

Український Музичний Інститут в Ню Йорку

НЕДІЛЯ 19-го ТРАВНЯ 1957 року

год. 8-ма вечора.

Заля Junior High School — 71 Ave. "B" між 4-ою і 6-ою вул.

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

СТРУННОГО АНСАМБЛЮ

ім. НЕСТОРА НИЖАНКІВСЬКОГО

при співучасті ДАРІЇ ГОРДИНСЬКОЇ КАРАНОВИЧ, (фортепіян)

● Акомпаньює ЄВГЕНІЯ ЧАПЕЛЬСЬКА. ●

• ПРАЦЯ • • HELP WANTED—MALE •

ПОШУКУЄТЬСЯ
на
„СОЮЗІВКУ"
ПЕРШОКЛЯСНИХ КУХАРІВ

Платня, після умови. • Побажані рекомендації.
Зголошуватися до Гол. Канцелярії УНСоюзу
83 Grand St.
Jersey City, N. J.
або телеф.: HE 5-8740

BLACKSMITH FINISHERS
До викінчування ковальських робіт, з досвідом при будові вантажних авт.
INDUSTRIAL TRUCK BODY Corp.
115 Gotthart St.
Newark, N. J.

SPRAYERS ENAMEL WRINKLE
& Hammertone, Garden City Area
Досконалі умовини праці.
Всі користі.
Tel.: Pioneer 1-3500

PLASTERS
Досвідчені у "stucco plastering". Постійна праця над купальними басейнами, плюс овейтайми.
Hempstead, Long Island
Call Mr. Ciaburri
IVanhoe 9-9840

• ПРАЦЯ •
• Help Wanted—Female •

ЖІНКИ
до нової "drive in dry cleanning & laundry plant-store".
Є місця для:
— прасувальниць — сухе чищення;
— оперейторки до сорочок;
— загальні помічниці.

Це є юнійна фабрика з усіми користями, платні свята, вакації, госпіталізація, хворобове, постійна праця цілий рік.

Голос. особисто: May 8, 9, 10 у
FLAIR CLEANERS
Bergenline Ave & 87th St.
North Bergen, N. J.

КУПУЙТЕ
В ПІДПРИЄМСТВАХ
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ
В „СВОБОДІ"

• ПРАЦЯ •
• Help Wanted Male-Female •

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work. 5 day week.
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits.
ST 4-7880
Ask for Mr. Taylor.

• НАПРАВКИ •

ВСІ ЧАСТИ до направи печей, вуглевих, ґазових, нафтових, огрівачів парою й гарячою водою, як також усякі нові печі можете дістати в
STOVE MFRS CORP.,
182-186 Mulberry Street,
Newark 1, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во Клюб Поступовий, Відд. 70, повідомляє, що місячні збори відбудуться в середу 15-го травня, о год. 7-ій веч., в домівці УНДому 433 Hoboken Ave. Також можна вже замовити собі місце на автобус на „Союзівку", на день 16-го червня. — І Патуляк, предс.; П. Костик секр.

БАЛТІМОРЕ, Мд. — В-во Пресв. Тройці, Відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 12-го травня, о год. 2-ій по пол., в У. Г. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

• Праця — Help Wanted — Agency — Праця •

Шукаєте праці — шукаєте робітника?

Зверніться до Агенції Посередництва Праці
TOMPKINS SQUARE EMPLOYMENT AGENCY
33 — 3rd Avenue, New York 3, N. Y. • Tel. ORchard 4-1137
Особливо потрібні кваліфіковані, або некваліфіковані робітники до праці в ресторанах
КУХАРІ, БУФЕТОВІ (COUNTERMEN), КЕЛЬНЕРИ, ПОСЛУГАЧІ, ПОМИВАЧІ і ін.
• Заходьте до нашої Агенції, яка існує вже 30 років! •
Наша Агенція відома, що дає охочим добру й добре платну працю! Переконайтеся про це!
JOHN GELETY, власник

• MISCELLANEOUS •

НА ГАРНИЙ СПОМИН ... КУПІТЬ ПАМ'ЯТНИК У

ROSE HILL MONUMENTS
184 Union Ave. (near Lyons Ave.) Irvington, New Jersey
Українські продавці — S. ZELINSKY — PHILIP CHUY
Ми обслуговуємо і ставляємо пам'ятники на всіх цвинтарях в околиці 100 миль. — Також робимо написи.
Тел.: ESsex 2-0468

НАЙПЕВНІША ФІРМА ВИСИЛКИ ПАЧОК ДО ВСІХ КРАЇН СВІТУ
під керівництвом

John S. Feigner

1530 BEDFORD AVENUE, — BROOKLYN 16, N. Y.

Фірма ця уповноважена приймати тут митні оплати.

Для досконалої обслуги і експедиції у висилці пачок та для кращої обслуги наших клієнтів — фірма ця відкрила такі відділи:

78 Second Ave., New York City, N. Y., Tel.: ORchard 4-1540
11601 Jos. Campau Ave., Detroit 12, Mich. — TOwnsend 8-0298
651 Albany Avenue., Hartford, Conn., — Tel.: CHapel 7-5164
121 So. Vermont St., Los Angeles, Calif., Tel.: DUnkirk 5-6550

Ви можете висилати все — нову й ношену одежу, харчі і всі роди ліків — стрептомицину, пеніціліну, рімiфон і інші. Ліки вислані летун. поштою доходять на протязі 7-10 днів.

НОВИНА: Тепер можна також слати "ANTI-POLIO-SERUM"

Можна слати: машинки до писання з різною азбукою, акордіони і машини до шиття. — Гарантуємо доставу і висилаємо посвідку одержання з підписом відборця.

НОВА АДРЕСА ФІРМИ:
1530 BEDFORD AVENUE, BROOKLYN 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-6465, INgersol 7-7272.

Наша обслуга тепер зреорганізована і удосконалена. — Кожну пачку висилається зараз і доставляється на протязі около 7 тижнів, летунською поштою на протязі 8-10 днів.

Наша агенція занимає перший поверх.
Багато місця до паркування.

Фірма відкрита щоденно і в неділі від 9-ої год. рано.
В суботи від 9 рано до 4 по полудні.

Національний Китай дістане керовані ракети

Тайван. — Американське летунство, стаціоноване на Формозі (Тайвані) дістане з'єднання далекосяжних керованих ракет типу „Матадор". Засяг тих ракет — 600 миль, ото ж вони всилі перелітати понад протокою Формози і поцілювати збудовані китайськими комуністами летовища здовж побережжя китайського суходолу. „Матадори" вистрілюються з рухомих плятформ і вони розгорають швидкість 650 миль на годину. Ракети можуть мати звичайні розривні або атомові стрільна. Стаціонування їх на Формозі надзвичайно скріпнює оборонну силу цієї національ-китайської фортеці. Очевидно, що комуно-китайські правителі страшенне озлоблені цим фактом і в своїй пропаганді стосують ту саму тактику, що московські большевики у відношенні, на приклад, до Західньої Німеччини: мовляв, американці роблять з тих чужих територій „свої арсенали зброї, наражуючи ті країни на повне знищення" на випадок війни. Вони промовчують, що ще певніше знищення грозить кожній країні, яка не розпоряджає сильною оборонною зброєю.

● Шведська 22-річна княжна Маргарита буцімто закохалась під час відвідин в Лондоні в англійця Роберта Даґлас-Гома, молодця із шляхетського роду, але без будь-якого маєтку. Він заробляє 84 дол. тижнево в рекламовій аґенції і доробляє грою на фортепіяні у нічному ресторані. Шведський король, дід княжни, відкликав її з Англії і порадив „надуматися" чи підждати бодай до часу, коли княжна закінчить студії і її милий зможе утримувати родину на стопі, до якої звикла княжна. Мати княжни менше церемонилася і буцімто написала такого листа англійському молодцеві, що його любов дещо прохолола.

• REAL ESTATE •

HIGHLANDS, N. J.
ВАКАЦІЇ, ВІДПОЧИНОК, ЛІТНІ І ЗИМОВІ ДОМИ.
40 миль від Нюарку.

Дім — 4 спальні, алюмінійові охоронні вікна і двері, ґаряча вода, центральне огрів., газова піч. Гараж. Свіжо відновлено. Добре купно. — $7,000.
Дім — 2 спальні; площа 50 × 80 — $7,000.
Літнє бонґало — площа 50 × 100, гарний город — $ 5,300.
Багато інших нагод доброго купна, від $ 5,300 до $ 22,000.
Телеф.: Highlands 3-1100
" 3-1470

WOODSIDE
6-род. мур. дім.
Рент $ 3,700.
Поміркована ціна.
Голоситись до власника:
STillwell 6-9228

BROOKLYN
Ridgewood, Vicinity Wilson & Myrtle Ave.
6-род. дім.
Апартамент вільний.
Річно з ренту $1,973. 2 нові газ. печі. Новий дах. Ціна $ 5,000.
Власник Accurso.
VA 1-5037

BRONX
181 St. E. 2-род "frame" дім, один 4-кімн. і один 5-кімн. 3 газ. кухні, 2 холодильники, гараж і город; прихід $1,320, Ціна $9,000.
Власник: CY 5-4045
по 4-ій по пол.
Цілий день в неділю.

Перероблені
МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ
англійські, ціна $25.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прилади. Потрібно аґентів.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y
Phone: CHelsea 3-8086

META INC. Jewelers
WATCHES-JEWELRY • RADIO •
236 E 14TH ST.
NEW YORK 3, N.Y.

• BUSINESS OPPORTUNITY •

БУЧЕРНЯ
Повне влаштування.
$1,000 тижнево.
Мусить продати, з уваги на другі бизнеси.
Brooklyn.
HY 9-8248

GARAGE STORAGE
Багато направ.
$10,000 gall. місячно.
Умови.
Brooklyn, N. Y.
Tel.: BE 6-9678

БУЧЕРНЯ
Повне влаштування, дає $1,000 тижнево.
Мусить продати, має другі бизнеси.
Brooklyn, N. Y.
Call: HY 9-8248

БУЧЕРНЯ
Досконала нагода.
Низький рент.
Поміркована ціна.
Власник — українець.
Tel.: EV 5-1062

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ
КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ
ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС

Знана Ювелірна Крамниця
серед української публіки.
Великий вибір презентів на — ДЕНЬ МАТЕРІ, по спеціяльно оказійних цінах

KARS
JEWELERS
216-218 East 14th Street
New York 3, New York
Tel.: GR 3-5872

Тризуби з 14 кар. золота.
Артистично виконані медалики, власної фабрикації, 14 кар зол., $2.95, $3.95 $5.95.
Висилаємо також поштою.

Найбільший вибір імпортованих короткохвилевих Hi-Fi радіоапаратів, моделі на 1957 р.
TELEFUNKEN, GRUNDIG, BLAUPUNKT, AMBASSADOR,
яких ми є представниками, — тих надзвичайних, сильних по конструкції і з найкращим звуком, апаратів.

ТЕЛЕВІЗОРИ
GENERAL ELECTRIC, RCA в кольорах.

Представництво фірми OMEGA — найновіші моделі у великім виборі.
Також ми є одинокими представниками ф-ми PAUL BUHRE.
Оригінальні частини до направи з письмною ґарантією.
Великий вибір фотографічних апаратів. Імпортовані портативні МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ від $49.95.
Імпортовані пера Pelican $ 7.95 і більше.
Найбільший вибір ювелірних виробів 14 і 18 кар., золота, ручних виробів з бурштину і коралів та найліпших ШВАЙЦАРСЬКИХ ГОДИННИКІВ, які ми імпортуємо.
НАЙНИЖЧІ ЦІНИ. — ДОСВІДЧЕНІ ФАХІВЦІ.
ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГІВ
Крамниця відкрита кожного дня від год. 9—9 вечора
Гарантія на всі товари.

УВАГА! ► ЗАМОВЛЯЙТЕ! ◄ УВАГА!
ДЕСЯТЬ (10) УКРАЇНСЬКИХ ФОНОГРАФІЧНИХ ПЛАТІВОК з АЛЬБОМОМ — $7.50 — (включаючи народні танки, народні пісні, польки, вальси, сучасні польки, танга, козачки, коломийки й інші)
(Всі замовлення на COD — плюс висилкова оплата).

НОВІСТЬ! OLEKSON'S НОВІСТЬ!
UKRAINIAN DANCE FOLIO FOR ORCHESTRA, ALBUM No. 1 (25 selections)
ORCHESTRATION: Violin, 1st & 2nd Clarinets in Bb (or Bb Tenor Sax.); 1st & 2nd Cornets in Bb; 1st & 2nd Eb Alto Sax.; Cello & Trombone; Bass & Tuba. Each Bk. $ 1.00. Piano Accordion Bk. — $ 1.50; Piano Accomp't Bk. — $ 1.50.
(most of these selections are recorded)
(All Orders C. O. D. — plus shipping charges)
Trident Records Corporation
270 East 10th Street, New York City 9, N. Y.

ДО ДНЯ МАТЕРІ
12-го ТРАВНЯ
НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗРОБИТИ ПРИЄМНУ НЕСПОДІВАНКУ ЦІННИМ ПОДАРУНКОМ

ВИКОРИСТАЙТЕ НЕБУВАЛУ НАГОДУ!!!
ЗНИЖКА
НА ВСІ ТОВАРИ АЖ ДО ► 50%

З Волі Всевишнього, відійшла від нас назавжди, дня 31-го березня 1957 р. наша Найдорожча і Невіджалувана Мати, Бабуня і Прабабуня

бл. п. Олена з Лушпинських КРУШЕЛЬНИЦЬКА

В цьому тяжкому горю зазнали ми багато помочі і потіхи від наших Рідних, Приятелів і Знайомих.

Не маємо змоги особисто подякувати Їм за Їхній великий труд, щирий вияв співчуття та добре серце, і тому цією дорогою складаємо щиро сердечну

ПОДЯКУ

В першу чергу дякуємо Веч. о. Ю. Катрісі, ЧССВ — сповідникові Нашої Найдорожчої Мами за уділення Найсвятіших Тайн у хвилині смерти.

Далі дякуємо Впр. о. Ігуменові і пароховi д-рові І. Лотоцькому, ЧСВВ і Впр. о. Деканові І. Луцишинові за відправу Парастасу і Панахиди в каплиці п. Яреми, Впр. оо. М. Кулиничеві і Я. Кекішові і о. Ігуменові М. Вавликові, ЧССВ за відправу св. Служби Божої і Похорону в церкві св. Юрія в Ню Йорку та відпровадження Тлінних Останків на місце вічного спочинку.

Дякуємо щиро Вп. д-рові Р. Грабові з Елизабету і д-рові З. Каратницькому з Лонг Айленду, за безкорисну, сталу лікарську опіку, в часі скитання в Австрії, а опісля в Ню Йорку. Наша невимовна вдяка Вп. д-рові І. Макаревичеві з Ню Йорку, що від півтора року тяжкої, обложної хвороби Покійної, на кожне наше прохання в день і в ночі, ніколи не відмовив своєї незвичайної помочі і був для нас і для Нашої Покійної Мами більше, чим лікарем, який теж своєю неоціненою приявністю в хвилині смерти Покійної облегшив нам цей тяжкий удар.

Щиро дякуємо Українському Хорові „Думка" в Ню Йорку, на руки голови архітек. А. Осадци і диригента Вп. Б. Крушельницького, за жертву св. Служби Божої, прекрасні квіти та прегарний спів під час Панахиди.

Усім Вельмишановним Паням і Панам, що стало відвідували Покійну в часі хвороби, що жертвували св. Служби Божі за спокій Душі Покійної, квіти на домовину та датки на добродійні цілі, замість квітів, що служили нам своїми автами в часі похорону, що взяли участь у відправах Парастасу, Панахиди і Похорону та устно чи письменно висказали нам свої співчуття і слова потіхи, — складаємо нашу сердечну подяку і молимо Всевишнього, щоб сторицею винагородив Їхній неоцінений труд і велику доброту серця.

Похоронному заведенню П. Яреми в Ню Йорку, дякуємо за дуже совісну і чесну обслугу та велику допомогу у підшуканні гарного місця на цвинтарі.

Леонтій П. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ
в імені опечаленої Родини.

Ню Йорк, в травні 1957 р.

Засновано 1920 р. Tel. AL 4-8779

KOWBASNIUK AGENCY
НОТАРІЯЛЬНЕ БЮРО
277 East 10th Street New York 9, N. Y.

ВСІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ —
ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТЕЙ
БІЛЕТИ НА КОРАБЛІ І ЛІТАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ.
ВСЯКІ ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ.
ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ й АЗІЇ
(Жадайте наших каталогів)
Міжнародні поштові перекази.
Віра Ковбаснюк-Шумейко Антін Шумейко
Години: 10 рано до 7-ої вечора, Субота 10 рано до 1-ої п. п.

Увага! Дітройт і околиця! Увага!
ДІТРОЙТСЬКА КОМПАНІЯ ЕДІСОН
DETROIT EDISON COMPANY

Прибуток на підставі виказаного дивіденду — 5%
Дітройтська Компанія ЕДІСОН (The Detroit Edison Company) виплачувала безперервно дивіденд від 1909 р. Після ставки виказаного теперішнього дивіденду в сумі 2.00 дол., від акції річно, прибуток становить 5%. Це проста річ купити акції Дітройтської Компанії ЕДІСОН, а саме 10, або 25, або й більше. Ціна акції нотована є під теперішню пору приблизно на 39.75 долярів.

Прохаємо витяти нижче поданий — КУПОН — і післати негайно на адресу:

To: A. M. KIDDER & Co., Inc., 500 Griswold Street, Guardian Building (Ground Floor), Detroit 26, Michigan. Attention: Mr. B. POCHMURSKY.

Прохаю вислати мені інформації про Дітройтську Компанію ЕДІСОН, безкоштовно і без ніякого зобов'язання.

Ім'я і прізвище ....
Вулиця ....
Місцевість .... Стейт ....

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ И ОКОЛИЦІ! УВАГА!
ВІДКРИТО ВІДДІЛ НАШОЇ ФІРМИ У ФИЛАДЕЛФІЇ

СЛІДУЮЧА АДРЕСА :
832 N. 7th Street, Philadelphia 23, Pa.

Наша фірма є найкращою по посилкам до всіх країн ЕВРОПИ й АЗІЇ
Висилаємо нову й уживану одежу, взуття, мануфактуру, харчі, ліки і т. п.
ГАРАНТУЄМО СКОРУ І ТОЧНУ ДОСТАВУ.
Висилаючий посилку отримує потвердження відборця. Всі посилки є оплачені в нас, включно з митом.
Посилка летунською поштою 8-14 днів. Приймаємо посилки доручені нам поштою, з обслугою до 3-ох днів.

ПИШІТЬ, АБО ТЕЛЕФОНУЙТЕ:
WAlnut 3-1747
John S. Feigner
Президент висилкового бюра.

ТАРЗАН, ч. 3862. Вторгнення.

Один із чоловіків промовив: — Все готове, Ольго, гм, а чи маєте гроші? — Не хвилюйтеся, малий чоловіче! — глузливо відповіла жінка.

— Ви мусите поспішати до літака, — гукнув другий. — Хтось надходить!

Два їздці ґальопували до них. Негайно жінка відійшла, а три їх союзники приготовились затримати вломлюваців!

• РІЗНЕ •

КВІТИ
на ДЕНЬ МАТЕРІ
найдешевші в крамниці
І. РОЖАНКОВСЬКОЇ
45 E. 7th St., New York
(між 2-3 Евеню)
Телеф.: SPring 7-1079

АРКА, 48 Е. 7ма вул. в Ню Йорку (GR 3-3550)
Єдиноке місце, де одержите креми краси „Міра" п-і Малої з Шикаґо.

Новововідкрита українська ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
135 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Імпортовані німецькі антени $9.95.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ
українського громадянства на оголошення поважної біржової Компанії,
A. M. KIDDER & Co., Inc.,
Відділ у Дітройті,
заснованої в 1865 р., якої адреса така:
500 Griswold Street, Guardian Building (Ground Floor),
Detroit 26, Michigan.
У Відділі згаданої Компанії в Дітройті є зайнятий наш біржовий маклер п. Богдан Похмурський.

• РОЗШУКИ •

КУТНИЙ ЯРОСЛАВ, син Гн., пошукує Рідних і Знайомих, із села Загіречка. Може хто має які новини, то прошу писати на адресу:
J. KUTNY
12 Thomson St.
Sth. Melbourne Vic.
Australia

Пошукую свою сестру АННУ СОЛОВЕЙ, яка колись жила 520 15th St., South, Newark, N. J. Хто знав би про неї, або її родина, прошу зголоситися на нижче подану адресу:
John PODOLANKO
Toronto 3, Ont., Canada
146 Westminster Ave.

Пошукую своїх шваґрів ДМИТРА і СТЕФАНА САДОВСЬКО, народжені в Токарні, пов. Сянік. Стефан перебував у Німеччині в Реґенсбурґу. Хто знає про їх долю, прошу писати на адресу:
Stefan BANAS
1418½ William St.
Omaha, Nebraska
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Розшукую рідного брата СЕРГІЯ МАНТИКА з села Пасіка, Грубешівського повіту, Холмщина, якого забрали німці з його другом Володимиром Соколюком. Обидва, правдоподібно, були в Німеччині та Франції. Хто знав би про них, ласкаво прошу писати на адресу.
Володимир МАНТИКА
P. O. Box 271
Petersburg, Virginia, USA
Заграничні і заокеанські часописи, прошу ласкаво про передрук.

Ольга Островка, з дому Голих із села Іщкова, пов. Підгайці, пошукує брата ЛОНГИНА ГОЛОГО. Хто знав би про нього, або він сам особисто, прошу писати на адресу:
Olha OSTROWKA
545 So. 17th St.
Newark 3, N. J., USA
Заграничні і заокеанські часописи, прошу про передрук.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568